

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

СЕКРЕТАРИЈАТ
ЗАЈЕДНИЧКА СЛУЖБА

Истраживачки сектор

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE

SEKRETARIJAT / TAJNIŠTVO
ZAJEDNIČKA SLUŽBA

Istraživački sektor

Број/Број: 03/10-50-19-116-17/14
Сарајево/Sarajevo, 10.09.2014./14.11.2014.

Истраживање број: 183
Врста истраживања: **КОМП**

PROPISI O IMUNITETU ČLANOVA PARLAMENTA I DRUGIH DUŽNOSNIKA

Припремили:
Сена Бајрактаревић
Нихада Јелећ
Александар Мићић
Аида Османовић

Дескриптор: *имунитет*

*Истраживање је намењено посланицима и делегатима, који могу поставити додатна питања, сугестије и коментаре на email адресу: istrazivacki.sektor@parlament.ba.
Јавност Босне и Херцеговине може коментирати радове, али Истраживачки сектор нема могућност да одговара на коментаре и дискутира о истраживању.
Информације наведене у садржају истраживања важеће су у тренутку припреме истраживања и оне се не ажурирају након објаве истраживања.
Истраживање не одражава званичан став Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (PSBiH).*

SADRŽAJ

I. UVOD	3
II. ANALIZA IMUNITETA U SRBIJI, HRVATSKOJ I SLOVENIJI.....	15
II.a Srbija.....	15
II.b Hrvatska.....	23
II.c Slovenija	29
III. ANALIZA IMUNITETA U ITALIJI, NIZOZEMSKOJ, AUSTRIJI I POLJSKOJ	38
III.a Italija.....	38
III.b Nizozemska	42
III.c Austrija	43
III.d Poljska	48
IV. LITERATURA I IZVORI	55

PROPISI O IMUNITETU ČLANOVA PARLAMENTA I DRUGIH DUŽNOSNIKA

I. UVOD

U modernoj ustavno-političkoj praksi Evrope država priznaje imunitet članovima svog parlamenta. Historijski gledano, parlamentarni imunitet je prvi koji je uveden. Međutim, danas države daju imunitet i osobama koje obnašaju neke druge visoke državne funkcije (npr. predsjedniku države, sudijama ustavnog suda, sudijama, članovima vlade itd.).

Ustavnopravna teorija razlikuje dvije vrste imuniteta:

- *imunitet neodgovornosti* (osigurava neometano djelovanje u parlamentu, odnosno u tijelu čiji je nosilac imuniteta član, u raspravama i pri glasanju, odnosno zaštitu od krivičnog progona za izgovorene riječi, izneseno mišljenje ili glasanje);
- *imunitet nepovredivosti* (sprječava lišavanje slobode ili pokretanje krivičnog postupka protiv zastupnika, bez prethodne autorizacije parlamenta ili nekog drugog tijela čiji je nosilac imuniteta član, s tim da se krivični postupak može pokrenuti kad procesni imunitet prestane; izuzetak su isključivo teža krivična djela).

Parlamentarni imunitet neodgovornosti prvi put se pojavio u Engleskoj u vrijeme postepene zamjene apsolutističkog režima ustavno-parlamentarnim oblikom vladanja. Imunitet nepovredivosti prvi put je, uz imunitet neodgovornosti, priznat u Francuskoj, nakon Francuske revolucije 1789. godine. Poslije toga se parlamentarni imunitet uvodi i u drugim državama Evrope.¹

U pogledu oblika i svrhe parlamentarnog imuniteta autori članka *Parlamentarni imunitet – teorija, pravna regulativa i praksa u suvremenim demokratskim državama* ističu sljedeće: „Zaštita koja se uspostavlja parlamentarnim imunitetom, u suvremenim uvjetima tako ima dva oblika, personalni i funkcionalni. Prvo, cilj je zaštititi zastupnika u vršenju njegovog mandata (*imunitet neodgovornosti*), i drugo, uspostaviti zaštitu samog parlamenta preko određenih procesnih uvjeta glede mogućnosti za pokretanje i vođenje kaznenog postupka i izricanja sankcija zastupniku (*imunitet nepovredivosti*).... Iako je jednakost građana pred zakonom neprikosnoveni građanska sloboda, koja čini samu osnovu demokracije, za društvo je od posebnog značaja i da se određenom broju državnih dužnosnika osigura zaštita od politički motiviranih progona i optužbi. Pri tome bi trebalo ostvariti balans na način da se zastupnike zaštititi, ali i da se istovremeno spriječe zlorabice ovog ustavnog presedana. Imunitet ne smije biti toliko obuhvatan da zastupnike postavi iznad zakona.“²

Osim citiranog naučnog članka hrvatskih autora, u ovom radu koristimo i analizu Tilmana Hoppea³, višeg savjetnika Parlamenta Njemačke i Vijeća Evrope, koji navodi sljedeće:

¹ Za potrebe ovog rada korištene su informacije pronađene u naučnom članku pod nazivom *Parlamentarni imunitet – teorija, pravna regulativa i praksa u suvremenim demokratskim državama*, prof.dr.sc. Saša Šegvić, izvanredni profesor Pravnog fakulteta u Splitu, i drugi, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 49, 3/12, str. 481-509

² Isto, str. 485

³ Članak “Ograničavanje krivičnog imuniteta zvaničnicima u zakonodavnom, izvršnom i pravosudnom sektoru u Evropi”, april 2011. godine, objavljen u Bečkom časopisu za međunarodno ustavno pravo (*Vienna Journal on International Constitutional Law*), autor Tilman Hoppe, viši savjetnik Parlamenta Njemačke i Vijeća Evrope. Izvor: internetska stranica Svjetske banke: https://www.agidata.org/pam/Documents/ICL_Journal_5_4_11.pdf;

“U predmodernim političkim sistemima imunitet je bio potreban da se jedna ovlast zaštiti od zloupotrebe druge. U modernim državama, gdje postoji vladavina prava, ova svrha je manje ili više zastarjela. Zato postoji konsenzus između međunarodnih organizacija, kao što su Vijeće Evrope, OECD, OSCE ili UN, da imunitet mora biti ograničen kako bi se osigurao efikasan krivični postupak za krivična djela korupcije.”

Prema rezultatima 11. Međunarodne protikorupcijske konferencije iz 2003., „*imunitet se dodjeljuje prevelikom krugu osoba i na bespotrebno širok i općenit način. ... Postoji samo nekoliko ograničenih područja u kojima je uživanje imuniteta opravdano*”.⁴

Hoppe također navodi da je „Grupa zemalja za borbu protiv korupcije (GRECO) Vijeća Evrope analizirala zakonodavstvo svojih 47 država članica i često izražavala zabrinutost zbog prevelikog broja kategorija zvaničnika koji su pokriveni preširokim opsegom imuniteta. Uprkos ovim međunarodnim naporima, ne postoji komparativna literatura o tome kako bi zakonodavstvo evropskih država moglo ograničiti imunitet za svoje zvaničnike.”⁵

U članku se daje i tabelarni pregled država članica Vijeća Evrope i Evropske unije koje dodjeljuju *imunitet neodgovornosti svojim zvaničnicima*: „(...) Imunitet neodgovornosti dodjeljuju sve države Vijeća Evrope svojim parlamentarcima. ... Ova privilegija je apsolutna, nasuprot drugoj vrsti imuniteta – imunitetu nepovredivosti i ne postoji mehanizam za njegovo oduzimanje. Neke države također dodjeljuju ovu vrstu imuniteta zvaničnicima iz izvršne (npr. Srbija) i/ili sudske vlasti (npr. Hrvatska) za ono što kažu ili odluče u parlamentu, izvršnom vijeću (vladi) ili sudu.”⁶

<i>Imunitet neodgovornosti u državama članicama</i>	Vijeće Evrope (47)	EU (27)	EU 1995. (15)
članovi parlamenta	46	26	14
predsjednik/šef države	21	11	6
premijer	8	3	3
ministri	6	1	1
ombudsman, itd.	7	0	0
sudije Vrhovnog suda	8	5	1
sudije	6	2	0
državni tužilac	2	0	0
tužioci	1	0	0
sudsko vijeće	2	1	1

Tabela 1. Komparativni pregled imuniteta neodgovornosti u državama članicama Vijeća Evrope i EU
Izvor: Hoppe Tilman, “Ograničavanje krivičnog imuniteta zvaničnicima u zakonodavnom, izvršnom i pravosudnom sektoru u Evropi”, april 2011., str. 9

http://tilman-hoppe.de/ICL_Journal_5_4_11.pdf (datum pristupa: 08.09.2014.). Stavovi izneseni u ovom članku su stavovi autora članka. Članak je, na njemačkom jeziku, objavljen u Časopisu za krivično pravo 2011. godine.

⁴ Zaključci 11. Međunarodne protikorupcijske konferencije (2003) (11th International Anti-Corruption Conference (2003), Findings), str. 4, www.11iacc.org/download/finish/11IACC_Seoul_Findings.doc (http://iacconference.org/documents/11IACC_Seoul_Findings_1_.doc_.pdf), citirano u članku „Ograničavanje krivičnog imuniteta zvaničnicima u zakonodavnom, izvršnom i pravosudnom sektoru u Evropi”, april 2011. godine, autor Tilman Hoppe, str. 2

⁵ Isto, str. 2

⁶ Isto, str. 9

U komentaru ove tabele Hoppe ističe: “Ujedinjeno Kraljevstvo je jedina država u kojoj čak ni parlamentarci ne uživaju imunitet neodgovornosti. Većina evropskih država dodjeljuje ovu vrstu imuniteta svojim parlamentarcima, a često i predsjednicima svojih država. Samo nekoliko država ovu vrstu imuniteta daju širokom broj zvaničnika, kao što je slučaj u Crnoj Gori, Srbiji, Švajcarskoj i Turskoj.”⁷

Za drugu vrstu imuniteta, *imunitet nepovredivosti*, Hoppe navodi: “Skoro svih 47 država članica Vijeća Evrope i 27 država članica Evropske unije dodjeljuju svojim parlamentarcima ovu vrstu imuniteta, ali samo neke od njih ga dodjeljuju i svojim nosiocima izvršne ili sudske vlasti”⁸

<i>Imunitet nepovredivosti u državama članicama</i>	Vijeće Evrope (47)	EU (27)	EU 1995. (15)
članovi parlamenta	45	25	13
predsjednik/šef države	40	22	11
premijer	19	11	6
ministri	16	10	5
ombudsman, itd.	10	3	2
sudije Vrhovnog suda	20	8	1
sudije	16	4	0
državni tužilac	5	0	0
tužioci	4	0	0
sudsko vijeće	3	0	0

Tabela 2. Komparativni pregled imuniteta nepovredivosti u državama članicama Vijeća Evrope i EU
Izvor: Hoppe Tilman, “Ograničavanje krivičnog imuniteta zvaničnicima u zakonodavnom, izvršnom i pravosudnom sektoru u Evropi”, april 2011., str. 3

U komentaru ove tabele Hoppe zaključuje: “Prema ovoj statistici, očito je da veliki broj zvaničnika uživa ovu vrstu imuniteta, naročito u pravosudnom sektoru, što je fenomen istočnih država Vijeća Evrope i EU.”⁹

U ovom radu Istraživačkog sektora Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine fokusirat ćemo se na propise o imunitetu u Srbiji, Hrvatskoj, Sloveniji, kao i u pojedinim državama članicama Evropske unije koje imaju dvodomne parlamente (Italija, Nizozemska, Austrija i Poljska). Akcenat je stavljen na nosioce imuniteta i opseg imuniteta te na pitanje koje tijelo odlučuje o ukidanju imuniteta. Također su navedene relevantne odredbe ustava, zakona i podzakonskih akata ovih država vezane za imunitet.

U sljedećoj tabeli izdvojeni su najznačajniji podaci vezani za navedena pitanja koja se odnose na imunitet nosilaca državnih funkcija u sedam analiziranih država.

⁷ Članak „Ograničavanje krivičnog imuniteta zvaničnicima u zakonodavnom, izvršnom i pravosudnom sektoru u Evropi”, april 2011. godine, autor Tilman Hoppe, str. 10

⁸ Članak „Ograničavanje krivičnog imuniteta zvaničnicima u zakonodavnom, izvršnom i pravosudnom sektoru u Evropi”, april 2011. godine, autor Tilman Hoppe, str. 3

⁹ Članak „Ograničavanje krivičnog imuniteta zvaničnicima u zakonodavnom, izvršnom i pravosudnom sektoru u Evropi”, april 2011. godine, autor Tilman Hoppe, str. 3

Država	Ko je obuhvaćen imunitetom	Opseg imuniteta	Ko odlučuje o imunitetu	Akti u kojima se nalaze odredbe o imunitetu
Srbija				
	poslanici u Narodnoj skupštini	za izraženo mišljenje ili glasanje u vršenju poslaničke funkcije ne mogu biti pritvoreni, niti se protiv njih može voditi krivični ili drugi postupak u kome se može izreći kazna zatvora, bez odobrenja nadležnog tijela, osim ako su zatečeni u izvršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina	Narodna skupština na prijedlog Odbora za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja	- Ustav Republike Srbije - Zakon o Narodnoj Skupštini - Poslovnik Narodne skupštine
	predsjednik Republike	ima imunitet kao poslanik u Narodnoj skupštini	Narodna skupština većinom glasova svih narodnih poslanika na prijedlog Odbora za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja	- Ustav Republike Srbije - Zakon o predsjedniku Republike - Poslovnik Narodne skupštine
	predsjednik i članovi Vlade	ne odgovaraju za mišljenje iznijeto na sjednici Vlade ili Narodne skupštine, ili za glasanje na sjednici Vlade imaju imunitet kao i poslanici u Narodnoj skupštini	Vlada na prijedlog Administrativnopravne komisije Vlade Narodna skupština	- Ustav Republike Srbije - Poslovnik Vlade
	zaštitnik građana i zamjenici zaštitnika građana	imaju imunitet kao i poslanici u Narodnoj skupštini	Narodna skupština	- Ustav Republike Srbije - Zakon o zaštitniku građana
	sudije	ne mogu biti pozvane na odgovornost za izraženo mišljenje ili glasanje prilikom donošenja sudske odluke, osim ako se radi o krivičnom djelu kršenja zakona od strane sudije ne mogu biti lišene slobode u postupku pokrenutom zbog krivičnog djela učinjenog u obavljanju sudijske funkcije bez odobrenja nadležnog tijela	Visoki savjet sudstva	- Ustav Republike Srbije - Zakon o sudijama

	članovi Visokog savjeta sudstva	imaju imunitet kao i sudije	Visoki savjet sudstva	- Ustav Republike Srbije - Zakon o Visokom savjetu sudstva
	javni tužilac i zamjenici javnog tužioca	ne mogu biti pozvani na odgovornost za izraženo mišljenje u vršenju tužilačke funkcije, osim ako se radi o krivičnom djelu kršenja zakona ne mogu biti lišeni slobode u postupku pokrenutom zbog krivičnog djela učinjenog u vršenju tužilačke funkcije, odnosno službe, bez odobrenja nadležnog odbora Narodne skupštine	Odbor za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja Narodne skupštine	- Ustav Republike Srbije - Zakon o javnom tužilaštvu - Poslovnik Narodne skupštine
	članovi Državnog vijeća tužilaca	imaju imunitet kao i tužioci	Odbor za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja Narodne skupštine	- Ustav Republike Srbije - Zakon o Državnom vijeću tužilaca - Poslovnik narodne skupštine
	sudije Ustavnog suda	imaju imunitet kao i poslanici u Narodnoj skupštini	Ustavni sud	- Ustav Republike Srbije - Poslovnik o radu Ustavnog suda
Hrvatska				
	zastupnici u Hrvatskom saboru	ne mogu biti pozvani na krivičnu odgovornost, pritvoreni ili kažnjeni za izraženo mišljenje ili glasanje u Hrvatskom saboru ne mogu biti pritvoreni niti se protiv njih može pokrenuti krivični postupak, bez odobrenja nadležnog državnog tijela, osim ako su zatečeni u izvršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina	Hrvatski sabor	- Ustav Republike Hrvatske - Poslovnik Hrvatskog sabora
	predsjednik Republike	ima imunitet nepovredivosti ne može biti pritvoren niti se protiv njega može pokrenuti krivični postupak, bez odobrenja nadležnog državnog tijela, osim ako je zatečen u izvršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina	Ustavni sud	- Ustav Republike Hrvatske

	sudije Ustavnog suda	imaju imunitet kao i zastupnici u Hrvatskom saboru	Ustavni sud	- Ustav Republike Hrvatske - Ustavni zakon o Ustavnom sudu - Poslovnik Ustavnog suda
	sudije i sudije porotnici	ne mogu biti pozvani na odgovornost za izraženo mišljenje ili glasanje pri donošenju sudske odluke, osim ako se radi o kršenju zakona od strane sudije koje je krivično djelo ne mogu u postupku pokrenutom zbog krivičnog djela izvršenog u obavljanju sudijske dužnosti biti pritvoreni niti im može biti određen istražni zatvor bez odobrenja nadležnog državnog tijela, osim ako su zatečeni u izvršenju krivičnog djela počinjenog u obavljanju sudijske dužnosti za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina	Državno sudbeno vijeće	- Ustav Republike Hrvatske - Zakon o sudovima - Zakon o Državnom sudbenom vijeću
	članovi Vlade	protiv njih se ne može voditi krivični postupak za vrijeme trajanja mandata zbog krivičnog djela za koje je predviđena kazna zatvora do 5 godina, bez prethodnog odobrenja Vlade	Vlada	- Zakon o Vladi
	glavni državni odvjetnik (tužilac), državni odvjetnici, zamjenici glavnog državnog odvjetnika i zamjenici državnih odvjetnika	ne smiju biti pozvani na odgovornost za izraženo pravno mišljenje u predmetu koji im je dodijeljen u rad, osim ako krše zakon	-----	- Zakon o državnom odvjetništvu
Slovenija				
	poslanici u Državnom zboru	nisu krivično odgovorni za glasanje ili za mišljenja iznesena na sjednicama Državnog zbora ili njegovih radnih tijela ne smiju biti pritvoreni niti se protiv njih smije pokrenuti krivični postupak bez dozvole Državnog zbora, osim ako su zatečeni u izvršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina	Državni zbor na prijedlog njegove Mandatno-imunitetne komisije	- Ustav Republike Slovenije - Zakon o poslanicima - Poslovnik Državnog zbora

	članovi Državnog vijeća (drugi dom Parlamenta u kojem se zastupaju određeni interesi)	imaju imunitet kao i poslanici u Državnom zboru	Državno vijeće na prijedlog njegove Mandatno-imunitetne komisije	- Ustav Republike Slovenije - Poslovnik Državnog vijeća
	slovenski poslanici u Evropskom parlamentu	imaju imunitet kao i poslanici u Državnom zboru	Državni zbor	- Zakon o izborima poslanika iz Republike Slovenije u Evropski parlament - Zakon o poslanicima
	sudije	nikoga ko sudjeluje u suđenju nije moguće pozvati na odgovornost za izraženo mišljenje koje je dao prilikom odlučivanja u sudu sudije ne smiju biti pritvorene niti se smije, bez dozvole Državnog zbora, protiv njih pokrenuti krivični postupak ako su osumnjичeni da su počinili krivično djelo u obavljanju sudijske funkcije	Državni zbor nakon prethodno dobijenog mišljenja Sudskog vijeća	- Ustav Republike Slovenije - Zakon o sudovima - Poslovnik Državnog zbora
	ombudsman za ljudska prava i njegovi zamjenici	ne mogu biti pozvani na odgovornost za mišljenje ili prijedlog koje su izrekli u okviru obavljanja svoje funkcije ne mogu biti pritvoreni u krivičnom postupku koji je pokrenut protiv njih u vezi s obavljanjem njihove funkcije bez dozvole Državnog zbora	Državni zbor na prijedlog njegove Mandatno-imunitetne komisije	- Ustav Republike Slovenije - Zakon o ombudsmanu za ljudska prava - Poslovnik Državnog zbora
	sudije Ustavnog suda	imaju imunitet kao i poslanici u Državnom zboru	Državni zbor na prijedlog njegove Mandatno-imunitetne komisije	- Ustav Republike Slovenije - Zakon o Ustavnom sudu - Poslovnik Državnog zbora
Nizozemska				
	poslanici oba doma Parlamenta	ne mogu biti krivično gonjeni ili na drugi način odgovorni za mišljenje izraženo na sjednicama Parlamenta ili njegovih komisija ili za bilo šta što im dostave u pismenoj formi nemaju imunitet nepovredivosti	/	Ustav Kraljevine Nizozemske

	ministri	ne mogu biti krivično gonjeni ili na drugi način odgovorni za mišljenje izraženo na sjednicama Parlamenta ili njegovih komisija ili za bilo šta što im dostave u pismenoj formi nemaju imunitet nepovredivosti	/	Ustav Kraljevine Nizozemske
	državni sekretari	ne mogu biti krivično gonjeni ili na drugi način odgovorni za mišljenje izraženo na sjednicama Parlamenta ili njegovih komisija ili za bilo šta što im dostave u pismenoj formi nemaju imunitet nepovredivosti	/	Ustav Kraljevine Nizozemske
	nizozemski poslanici u Evropskom parlamentu	ne mogu biti krivično gonjeni ili na drugi način odgovorni za mišljenje izraženo na sjednicama Parlamenta ili njegovih komisija ili za bilo šta što im dostave u pismenoj formi nemaju imunitet nepovredivosti	/	Ustav Kraljevine Nizozemske
Italija				
	poslanici Predstavničkog doma	nisu pozvani da obrazlažu mišljenja niti glasove koje su dali prilikom vršenja svoje dužnosti poslanik ne može biti pretresen, kao što ne može biti pretresen ni njegov dom, niti može biti uhapšen ili na bilo koji drugi način lišen slobode, niti se može držati u pritvoru, osim ako je neopozivo osuđen, odnosno ako je zatečen u činjenju krivičnog djela za koje je po zakonu obavezno hapšenje	Predstavnički dom	- Ustav Republike Italije - Zakon br. 140 od 20. juna 2003. - Poslovnik Predstavničkog doma
	senatori	nisu pozvani da obrazlažu mišljenja niti glasove koje su dali prilikom vršenja svoje dužnosti senator ne može biti pretresen, kao što ne može biti pretresen ni njegov dom, niti može biti uhapšen ili na bilo koji drugi način lišen slobode, niti se može držati u pritvoru, osim ako je neopozivo osuđen, odnosno ako je zatečen u činjenju krivičnog djela za koje je po zakonu obavezno hapšenje	Senat	- Ustav Republike Italije - Zakon br. 140 od 20. juna 2003. - Poslovnik Senata

	sudije Ustavnog suda	nisu pozvani da obrazlažu mišljenja niti glasove koje su dali prilikom vršenja svoje dužnosti sudija Ustavnog suda ne može biti pretresen, kao što ne može biti pretresen ni njegov dom, niti može biti uhapšen ili na bilo koji drugi način lišen slobode, niti se može držati u pritvoru, osim ako je neopozivo osuđen, odnosno ako je zatečen u činjenju krivičnog djela za koje je po zakonu obavezno hapšenje	Ustavni sud	- Ustavni zakon br. 1 od 9. februara 1948. i - Ustavni zakon br. 1 od 11. marta 1953.
	predsjednik Republike	predsjednik Republike nije odgovoran za djelovanje izvršeno u obavljanju predsjedničke dužnosti, osim u slučaju počinjenja veleizdaje ili kršenja Ustava	oba doma Parlamenta Republike na zajedničkoj sjednici, apsolutnom većinom	Ustav Republike Italije
Austrija				
	predsjednik države	sudski proces protiv predsjednika države je dopušten ako se s tim složi Savezna skupština	Savezna skupština koju čine Nacionalno vijeće i Savezno vijeće, na osnovu odluke Nacionalnog vijeća	Ustav Republike Austrije
	članovi Nacionalnog vijeća (Donji dom) Parlamenta Republike Austrije	za izraženo mišljenje ili glasanje u vršenju poslaničke funkcije ne mogu biti pritvoreni, niti se protiv njih može voditi krivični ili drugi postupak, niti im se mogu pretraživati domovi bez odobrenja Nacionalnog vijeća, osim ako to očigledno <u>nije povezano</u> s političkom aktivnošću tog člana Nacionalnog vijeća ako član Nacionalnog vijeća o kojem je riječ ili trećina članova stalne komisije parlamenta koja se bavi ovim pitanjima to zahtijeva, nadležno pravosudno tijelo mora zatražiti odluku Nacionalnog vijeća. U slučaju takvog zahtjeva, svaka radnja sudskog postupka protiv tog člana se odmah obustavlja ili prekida	Nacionalno vijeće	- Ustav Republike Austrije - Savezni zakon o Poslovniku Nacionalnog vijeća

	članovi Saveznog vijeća (Gornji dom) Parlamenta Republike Austrije	imaju imunitet kao i članovi pokrajinskog parlamenta koji predstavljaju, odnosno imaju imunitet kao i članovi Nacionalnog vijeća	pokrajinski parlament	- Ustav Republike Austrije - Poslovnik o radu Saveznog vijeća Austrije
	članovi pokrajinskih parlamenata	imaju isti imunitet kao i članovi Nacionalnog vijeća	pokrajinski parlament	- Ustav Republike Austrije - ustavi pokrajina Austrije
	austrijski poslanici u Evropskom parlamentu	imaju isti imunitet kao i članovi Nacionalnog vijeća	Nacionalno vijeće	
Poljska				
	poslanici Donjeg doma Parlamenta	nisu krivično odgovorni, tokom mandata i nakon završetka mandata, za aktivnosti koje obavljaju u okviru zastupničkog mandata ne mogu krivično odgovarati ili biti lišeni slobode bez prethodne saglasnosti Sejma, osim u slučajevima kada su zatečeni u činjenju krivičnog djela i kada je njihovo pritvaranje potrebno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka	Sejm (Donji dom Parlamenta)	- Ustav Poljske - Zakon o vršenju mandata zastupnika i senatora
	senatori	nisu krivično odgovorni, tokom mandata i nakon završetka mandata, za aktivnosti koje obavljaju u okviru senatorskog mandata ne mogu krivično odgovarati ili biti lišeni slobode bez prethodne saglasnosti Senata, osim u slučajevima kada su zatečeni u činjenju krivičnog djela i kada je njihovo pritvaranje potrebno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka	Senat	- Ustav Poljske - Zakon o vršenju mandata zastupnika i senatora
	predsjednik Republike	predsjednik Republike može odgovarati pred Državnim sudom zbog povrede Ustava ili zakona ili zbog počinjenja krivičnog djela; optužba protiv predsjednika Republike podnosi se	Državni sud, na osnovu tužbe Nacionalne skupštine	- Ustav Poljske - Zakon o Državnom sudu

		odlukom Nacionalne skupštine, koju usvaja većina od najmanje dvije trećine zakonskog broja članova Nacionalne skupštine, na prijedlog najmanje 140 članova Skupštine; na dan podnošenja optužbe protiv predsjednika Republike Državnom sudu, predsjednik se suspendira od obavljanja svih funkcija		
	sudije Ustavnog suda	ne mogu krivično odgovarati ili biti lišeni slobode bez prethodne saglasnosti Ustavnog suda, osim u slučajevima kada su zatečeni u činjenju krivičnog djela i kada je njihovo pritvaranje potrebno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka	Ustavni sud	Ustav Poljske
	sudije	ne mogu krivično odgovarati ili biti lišeni slobode bez prethodne saglasnosti nadležnog suda, osim u slučajevima kada su zatečeni u činjenju krivičnog djela i kada je njihovo pritvaranje potrebno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka; za prekršaje sudije odgovaraju disciplinski	nadležni sud	- Ustav Poljske - Zakon o sistemu općih sudova
	članovi Državnog suda	ne mogu krivično odgovarati ili biti lišeni slobode bez prethodne saglasnosti Državnog suda, osim u slučajevima kada su zatečeni u činjenju krivičnog djela i kada je njihovo pritvaranje potrebno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka	Državni sud	Ustav Poljske
	predsjednik Vrhovnog ureda za reviziju	ne može krivično odgovarati ili biti lišen slobode bez prethodne saglasnosti Sejma (Donjeg doma Parlamenta), osim u slučajevima kada je zatečen u činjenju krivičnog djela i kada je njegovo pritvaranje potrebno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka	Sejm	- Ustav Poljske - Zakon o Vrhovnom uredu za reviziju
	zaštitnik prava građana	ne može krivično odgovarati ili biti lišen slobode bez prethodne saglasnosti Sejma, osim u slučajevima kada je zatečen u činjenju krivičnog djela i kada je njegovo pritvaranje potrebno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka	Sejm	Ustav Poljske

	poljski poslanici u Evropskom parlamentu	imaju isti imunitet kao poslanici Sejma		
	tužioci	ne mogu krivično odgovarati ili biti privremeno uhapšeni bez dozvole disciplinskog suda i ne mogu biti pritvoreni bez saglasnosti disciplinski nadređenog, osim ako su zatečeni u činjenju krivičnog djela; za prekršaj tužioci odgovaraju disciplinski	disciplinski sud; disciplinski nadređena osoba	Zakon o tužilaštvu
	generalni inspektor zaštite ličnih podataka	ne može bez prethodne saglasnosti Sejma krivično odgovarati niti biti lišen slobode; ne može biti pritvoren ili uhapšen, osim ako je zatečen u činjenju krivičnog djela i ako je njegovo pritvaranje neophodno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka	Sejm	Zakon o zaštiti ličnih podataka
	predsjednik Instituta nacionalnog sjećanja	ne može, bez prethodne saglasnosti Sejma, krivično odgovarati niti biti lišen slobode; ne može biti pritvoren ili uhapšen, osim ako je zatečen u činjenju krivičnog djela i ako je njegovo pritvaranje neophodno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka	Sejm	Zakon o Institutu nacionalnog sjećanja – Komisiji za gonjenje zločina protiv poljskog naroda
	zaštitnik prava djeteta	ne može bez prethodne saglasnosti Sejma krivično odgovarati niti biti lišen slobode; ne može biti pritvoren ili uhapšen, osim ako je zatečen u činjenju krivičnog djela i ako je njegovo pritvaranje neophodno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka	Sejm	Zakon o zaštitniku prava djeteta

II. ANALIZA IMUNITETA U SRBIJI, HRVATSKOJ I SLOVENIJI

II.a Srbija

Ustav Republike Srbije¹⁰ propisuje imunitet za nosioce sljedećih funkcija:

- poslanike Narodne skupštine,
- predsjednika Republike,
- predsjednika i članove Vlade,
- zaštitnika građana,
- sudije,
- članove Visokog savjeta sudstva,
- javnog tužioca i zamjenika javnog tužioca,
- članove Državnog vijeća tužilaca,
- sudije Ustavnog suda.

Odredbе koje se odnose na imunitet nosilaca navedenih funkcija u Republici Srbiji, osim u Ustavu, nalaze se i u drugim zakonskim i podzakonskim aktima, a to su:

- Zakon o Narodnoj Skupštini,
- Zakon o predsjedniku Republike,
- Zakon o zaštitniku građana,
- Zakon o sudijama,
- Zakon o Visokom savjetu sudstva,
- Zakon o javnom tužilaštvu,
- Zakon o Državnom vijeću tužilaca,
- Poslovnik Narodne skupštine,
- Poslovnik o radu Ustavnog suda.

Imunitet poslanika u Narodnoj skupštini

Poslanici u Narodnoj skupštini Srbije uživaju imunitet na osnovu odredbi Ustava Republike, Zakona o Narodnoj skupštini¹¹ i Poslovnika Narodne skupštine.¹² Oni ne mogu biti pritvoreni, niti se protiv njih može voditi krivični ili drugi postupak u kojem se može izreći kazna zatvora, bez odobrenja Narodne skupštine, osim ako su zatečeni u izvršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina. Odluku o uspostavljanju ili ukidanju imuniteta Narodna skupština donosi na osnovu prijedloga skupštinskog Odbora za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja.

¹⁰ Ustav Republike Srbije, Službeni glasnik Republike Srbije, br. 98/2006.

Izvor: internetska stranica Narodne skupštine Republike Srbije <http://www.parlament.gov.rs/narodna-skupstina-.872.html?SearchText=ustav+republike+srbije> (datum pristupa 8. septembar 2014.)

¹¹ Zakon o Narodnoj skupštini, Službeni glasnik Republike Srbije, br. 9/2010.

Izvor: internetska stranica Narodne skupštine Republike Srbije <http://www.parlament.gov.rs/narodna-skupstina-.872.html?SearchText=zakon+o+narodnoj++skup%C5%A1tini> (datum pristupa 8. septembar 2014.)

¹² Poslovnik Narodne skupštine, Službeni glasnik Republike Srbije, br. 52/10. Izvor: internetska stranica Narodne skupštine Republike Srbije <http://www.parlament.gov.rs/narodna-skupstina-.872.html?SearchText=poslovnik+narodne+skup%C5%A1tine>,

Ustav Republike Srbije

Član 103.

Narodni poslanik uživa imunitet.

Narodni poslanik ne može biti pozvan na krivičnu ili drugu odgovornost za izraženo mišljenje ili glasanje u vršenju svoje poslaničke funkcije.

Narodni poslanik koji se pozvao na imunitet ne može biti pritvoren, niti se protiv njega može voditi krivični ili drugi postupak u kome se može izreći kazna zatvora, bez odobrenja Narodne skupštine.

Narodni poslanik koji je zatečen u izvršenju krivičnog dela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina može biti pritvoren bez odobrenja Narodne skupštine.

U krivičnom ili drugom postupku u kome je uspostavljen imunitet, ne teku rokovi propisani za taj postupak.

Nepozivanje narodnog poslanika na imunitet ne isključuje pravo Narodne skupštine da uspostavi imunitet.

Član 105., st. 2, tačka 7.

Narodna skupština donosi odluke većinom glasova narodnih poslanika na sednici na kojoj je prisutna većina narodnih poslanika. Većinom glasova svih narodnih poslanika Narodna skupština: ...

7. ukida imunitet narodnim poslanicima, predsedniku Republike, članovima Vlade i Zaštitniku građana.

Zakon o Narodnoj Skupštini	Poslovnik Narodne skupštine
<p>Član 38.</p> <p>Narodni poslanik uživa imunitet u skladu sa Ustavom i zakonom.</p> <p>Za usmeno ili pismeno izraženo mišljenje ili glasanje u vršenju svoje poslaničke funkcije narodni poslanik ne može biti pozvan na krivičnu ili drugu odgovornost.</p> <p>Narodni poslanik koji se pozvao na imunitet ne može biti pritvoren, niti se protiv njega može voditi krivični ili drugi postupak u kome se može izreći kazna zatvora bez odobrenja Narodne skupštine.</p> <p>Narodna skupština odlučuje većinom glasova svih narodnih poslanika o ukidanju imuniteta narodnom poslaniku koji se pozvao na imunitet čime se daje odobrenje Narodne skupštine iz stava 3. ovog člana.</p>	<p>XII. Imunitet</p> <p>Član 251.</p> <p>Narodni poslanik, u skladu s Ustavom i zakonom, uživa imunitet od dana potvrđivanja do dana prestanka mandata.</p> <p>Zahtev za odobrenje određivanja pritvora za narodnog poslanika i zahtev za odobrenje pokretanja krivičnog postupka ili drugog postupka u kome se može izreći kazna zatvora, nadležni organ podnosi predsedniku Narodne skupštine, koji ga upućuje Odboru za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja.</p> <p>Odbor je dužan da svoj izveštaj, sa predlogom odluke, podnese Narodnoj skupštini.</p> <p>O održavanju sednice Odbora za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja na kojoj se razmatra pitanje njegovog imuniteta,</p>

<p>Protiv narodnog poslanika koji se nije pozvao na imunitet može se, bez odobrenja Narodne skupštine, voditi krivični ili drugi postupak u kome se može izreći kazna zatvora.</p> <p>Organ koji vodi postupak protiv narodnog poslanika koji se nije pozvao na imunitet dužan je da o pokretanju postupka obavesti Narodnu skupštinu.</p> <p>Narodna skupština može većinom glasova svih narodnih poslanika da uspostavi imunitet narodnom poslaniku koji se nije pozvao na imunitet.</p> <p>Narodni poslanik koji je zatečen u izvršenju krivičnog dela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina može biti pritvoren bez odobrenja Narodne skupštine.</p> <p>U krivičnom ili drugom postupku u kome je uspostavljen imunitet, ne teku rokovi propisani za taj postupak.</p> <p>Narodna skupština odluku iz st. 4. i 7. ovog člana donosi na predlog nadležnog odbora Narodne skupštine, u skladu sa Poslovníkom.</p>	<p>narodni poslanik se posebno obaveštava.</p> <p>Član 252. Narodna skupština, na predlog nadležnog odbora može uspostaviti imunitetno pravo narodnom poslaniku koji se nije pozvao na imunitet, ako je to potrebno radi vršenja poslaničke funkcije.</p> <p>Član 253. Ako se narodni poslanik pozvao na imunitet, ne može da bude pritvoren, niti protiv njega može da se vodi krivični ili drugi postupak u kome se može izreći kazna zatvora, bez odobrenja Narodne skupštine.</p> <p>Odobrenje za određivanje pritvora, odnosno vođenje krivičnog ili drugog postupka u kome se može izreći kazna zatvora odnosi se samo na delo povodom kojeg je zahtev podnet.</p>
---	--

Skupštinski odbor koji ima nadležnost da Narodnoj skupštini dostavi prijedlog vezan za imunitet poslanika je Odbor za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja. Ovaj Odbor ima 17 članova i prema članu 65. Poslovníka Narodne skupštine, pored ostalog, razmatra pitanja uspostavljanja ili ukidanja imuniteta narodnog poslanika i drugih izabranih lica, u skladu s Ustavom i zakonom, i o tome Narodnoj skupštini podnosi prijedlog odluke.

Imunitet predsjednika Republike

U Srbiji predsjednik Republike uživa imunitet kao i poslanik u Narodnoj skupštini, što je propisano Ustavom i Zakonom o predsjedniku Republike.¹³ O njegovom imunitetu odlučuje Narodna skupština, koja čak može da ukine imunitet predsjedniku Republike, ukoliko tako odluči većina svih poslanika.

¹³ Zakon o predsjedniku Republike od 3. decembra 2007. godine.

Izvor: internetska stranica Narodne skupštine Republike Srbije <http://www.parlament.gov.rs/narodna-skupstina-.872.html?SearchText=zakon+o+predsedniku+republike> (datum pristupa 8. septembar 2014.)

Ustav Republike Srbije	Zakon o predsedniku Republike
<p>Član 119.</p> <p>Predsednik Republike uživa imunitet kao narodni poslanik.</p> <p>O imunitetu predsednika Republike odlučuje Narodna skupština.</p> <p>Član 105., st. 2, tačka 7.</p> <p>Narodna skupština donosi odluke većinom glasova narodnih poslanika na sednici na kojoj je prisutna većina narodnih poslanika. Većinom glasova svih narodnih poslanika Narodna skupština: ...</p> <p>7. ukida imunitet narodnim poslanicima, predsedniku Republike, članovima Vlade i Zaštitniku građana.</p>	<p>Član 11.</p> <p>Predsednik Republike uživa imunitet kao narodni poslanik.</p> <p>O imunitetu predsednika Republike odlučuje Narodna skupština, većinom glasova svih narodnih poslanika.</p>

Imunitet predsjednika Vlade i člana Vlade

Predsjedniku i članovima Vlade Ustav Republike daje isti imunitet kao i poslanicima u Narodnoj skupštini. O njihovom imunitetu odlučuje Vlada, na osnovu prijedloga Vladine Administrativnopravne komisije. Međutim, Ustavom je također propisano da Narodna skupština može ukinuti imunitet članovima Vlade, većinom glasova svih narodnih poslanika.

Ustav Republike Srbije
<p>Član 134.</p> <p>Predsednik Vlade i član Vlade ne odgovaraju za mišljenje izneto na sednici Vlade ili Narodne skupštine, ili za glasanje na sednici Vlade.</p> <p>Predsednik i član Vlade uživaju imunitet kao narodni poslanik. O imunitetu predsednika i člana Vlade, odlučuje Vlada.</p> <p>Član 105., st. 2, tačka 7.</p> <p>Narodna skupština donosi odluke većinom glasova narodnih poslanika na sednici na kojoj je prisutna većina narodnih poslanika. Većinom glasova svih narodnih poslanika Narodna skupština: ...</p> <p>7. ukida imunitet narodnim poslanicima, predsedniku Republike, članovima Vlade i Zaštitniku građana.</p>

Imunitet zaštitnika građana

Zaštitnik građana je nezavisan državni organ, kojeg bira i razrješava Narodna skupština. Zaštitnik građana i njegovi zamjenici uživaju imunitet kao i narodni poslanik, u skladu sa Ustavom Republike i Zakonom o zaštitniku građana.¹⁴

Ustav Republike Srbije	Zakon o zaštitniku građana
<p>Član 138. st. 5.</p> <p>Zaštitnik građana uživa imunitet kao narodni poslanik. O imunitetu zaštitnika građana odlučuje Narodna skupština.</p> <p>Član 105., st. 2, tačka 7.</p> <p>Narodna skupština donosi odluke većinom glasova narodnih poslanika na sednici na kojoj je prisutna većina narodnih poslanika. Većinom glasova svih narodnih poslanika Narodna skupština: ...</p> <p>7. ukida imunitet narodnim poslanicima, predsedniku Republike, članovima Vlade i Zaštitniku građana.</p>	<p>Član 10.</p> <p>Zaštitnik građana i njegovi zamenici uživaju imunitet kao narodni poslanici.</p> <p>O ukidanju imuniteta Zaštitnika građana i njegovih zamenika odlučuje Skupština većinom glasova svih narodnih poslanika.</p>

Imunitet sudija

Kako je propisano Ustavom Republike i Zakonom o sudijama,¹⁵ imunitet u Srbiji imaju i sudije. O imunitetu sudija odlučuje Visoki savjet sudstva.

Ustav Republike Srbije	Zakon o sudijama
<p>Član 151.</p> <p>Sudija ne može biti pozvan na odgovornost za izraženo mišljenje ili glasanje prilikom donošenja sudske odluke, osim ako se radi o krivičnom delu kršenja zakona od strane sudije.</p> <p>Sudija ne može biti lišen slobode u postupku pokrenutom zbog krivičnog dela učinjenog u obavljanju sudijske funkcije bez odobrenja Visokog saveta sudstva.</p>	<p>Član 5.</p> <p>Sudija ne može biti pozvan na odgovornost za izraženo mišljenje ili glasanje prilikom donošenja sudske odluke, osim ako se radi o krivičnom delu kršenja zakona od strane sudije.</p> <p>Sudija ne može biti lišen slobode u postupku pokrenutom zbog krivičnog dela učinjenog u obavljanju sudijske funkcije bez odobrenja Visokog saveta sudstva.</p>

¹⁴ Zakon o zaštitniku građana, Službeni glasnik Republike Srbije, br. 79/2005 i 54/2007.

Izvor: internetska stranica zaštitnika građana <http://www.ombudsman.rs/index.php/lang-sr/vazni-pravni-akti/opsti-propisi> (datum pristupa 8. septembar 2014.)

¹⁵ Zakon o sudijama ("Sl. glasnik RS", br. 116/2008, 58/2009 - odluka US, 104/2009, 101/2010, 8/2012 - odluka US, 121/2012, 124/2012 - odluka US i 101/2013). Izvor: internetska stranica Visokog savjeta sudstva Republike Srbije <http://www.vss.sud.rs/sr/%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8/%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B8> (datum pristupa 8. septembar 2014.)

Imunitet članova Visokog savjeta sudstva

Visoki savjet sudstva je nezavisan i samostalan organ koji osigurava i garantira nezavisnost i samostalnost sudova i sudija. Ovaj Savjet ima 11 članova, a čine ga predsjednik Vrhovnog kasacionog suda, ministar nadležan za pravosuđe i predsjednik nadležnog odbora Narodne skupštine, kao članovi po položaju, te osam izabраниh članova koje bira Narodna skupština - šest sudija sa stalnom sudijskom funkcijom i dva ugledna i istaknuta pravnika sa najmanje 15 godina iskustva u struci.

Članovi Visokog savjeta sudstva imaju imunitet kao sudije, što je propisano Ustavom Republike i Zakonom o Visokom savjetu sudstva.¹⁶ Ukoliko je član Savjeta počinio krivično djelo u obavljanju funkcije, on može biti lišen slobode u pokrenutom krivičnom postupku protiv njega, ali samo uz odobrenje Visokog savjeta sudstva.

Ustav Republike Srbije	Zakon o Visokom savjetu sudstva
Član 153. st. 7. Član Visokog savjeta sudstva uživa imunitet kao sudija.	Član 9. Član Saveta uživa imunitet kao sudija. Član Saveta ne može biti pozvan na odgovornost za izraženo mišljenje ili glasanje prilikom donošenja odluka Saveta. Član Saveta ne može biti lišen slobode u postupku pokrenutom zbog krivičnog dela učinjenog u obavljanju funkcije člana Saveta bez odobrenja Saveta.

Imunitet javnog tužioca i zamjenika javnog tužioca

Javni tužilac i njegovi zamjenici u Republici Srbiji imaju imunitet i ne mogu biti pozvani na odgovornost za izraženo mišljenje u vršenju tužilačke funkcije, osim ako krše zakon i na taj način čine krivično djelo. U tom slučaju, odobrenje da osoba koja obnaša funkciju javnog tužioca ili njegovog zamjenika bude lišena slobode u postupku pokrenutom zbog počinjenog krivičnog djela u vršenju tužilačke funkcije daje nadležni odbor Narodne skupštine, odnosno Odbor za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja, što je definirano članom 65. Poslovnika Narodne skupštine. Javni tužilac i njegovi zamjenici imaju imunitet u skladu sa Ustavom Republike, Zakonom o javnom tužilaštvu¹⁷ i Poslovníkom Narodne skupštine.

¹⁶ Zakon o Visokom savjetu sudstva, Službeni glasnik Republike Srbije, br. 116/2008, 101/2010, 88/2011.

Izvor: internetska stranica Visokog savjeta sudstva Republike Srbije

<http://www.vss.sud.rs/sr/%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8/%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B8> (datum pristupa 8. septembar 2014.)

¹⁷ Zakon o javnom tužilaštvu ("Sl. glasnik RS", br. 116/2008, 104/2009, 101/2010, 78/2011 - dr. zakon, 101/2011, 38/2012 - odluka US, 121/2012 i 101/2013). internetska stranica Državnog vijeća tužilaca Republike Srbije <http://www.dvt.jt.rs/latinica/dokumenti.html> (datum pristupa 8. septembar 2014.)

Ustav Republike Srbije

Imunitet

Član 162.

Javni tužilac i zamenik javnog tužioca ne mogu biti pozvani na odgovornost za izraženo mišljenje u vršenju tužilačke funkcije, osim ako se radi o krivičnom delu kršenja zakona od strane javnog tužioca, odnosno zamenika javnog tužioca.

Javni tužilac, odnosno zamenik javnog tužioca ne može biti lišen slobode u postupku pokrenutom zbog krivičnog dela učinjenog u vršenju tužilačke funkcije, odnosno službe, bez odobrenja nadležnog odbora Narodne skupštine.

Zakon o javnom tužilaštvu	Poslovník Narodne skupštine
<p>Imunitet Član 51.</p> <p>Javni tužilac i zamenik javnog tužioca ne mogu biti pozvani na odgovornost za izraženo mišljenje u vršenju tužilačke funkcije, osim ako se radi o krivičnom delu kršenja zakona od strane javnog tužioca, odnosno zamenika javnog tužioca.</p> <p>Javni tužilac, odnosno zamenik javnog tužioca ne mogu biti lišeni slobode u postupku pokrenutom zbog krivičnog dela učinjenog u vršenju tužilačke funkcije, odnosno službe, bez odobrenja nadležnog odbora Narodne skupštine.</p>	<p>Član 65. st. 2. tačka 3.</p> <p>Odbor za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja razmatra: zahteve za odobravanje lišavanja slobode javnog tužioca, zamenika javnog tužioca i člana Državnog veća tužilaca, i o tome donosi odluku.</p>

Imunitet članova Državnog veća tužilaca

Državno vijeće tužilaca je samostalan organ koji osigurava i garantira samostalnost javnih tužilaca i njihovih zamjenika. Ovo vijeće ima 11 članova i oni uživaju imunitet kao javni tužilac i njegovi zamjenici, što je propisano Ustavom Republike, Zakonom o Državnom vijeću tužilaca i Poslovníkom Narodne skupštine. Odluku o lišavanju slobode člana Državnog vijeća, u postupku pokrenutom zbog krivičnog djela učinjenog u obavljanju te funkcije, donosi, kao u slučaju državnog tužioca i njegovih zamjenika, Odbor za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja Narodne skupštine, što je definirano članom 65. Poslovníka Narodne skupštine.

Ustav Republike Srbije

Član 164.

Član Državnog veća tužilaca uživa imunitet kao javni tužilac.

Zakon o Državnom veću tužilaca	Poslovník o radu Ustavnog suda
<p>2. Položaj članova Imunitet Član 9.</p>	<p>Član 65. st. 2. tačka 3.</p>

<p>Član Državnog veća uživa imunitet kao javni tužilac.</p> <p>Član Državnog veća ne može biti pozvan na odgovornost za izraženo mišljenje ili glasanje prilikom donošenja odluka Državnog veća.</p> <p>Član Državnog veća ne može biti lišen slobode u postupku pokrenutom zbog krivičnog dela učinjenog u obavljanju funkcije člana Državnog veća bez odobrenja nadležnog odbora Narodne skupštine.</p>	<p>Odbor za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja razmatra: zahteve za odobravanje lišavanja slobode javnog tužioca, zamenika javnog tužioca i člana Državnog veća tužilaca, i o tome donosi odluku.</p>
---	---

Imunitet sudija Ustavnog suda

Sudije Ustavnog suda uživaju imunitet kao poslanici u Narodnoj skupštini, a o njihovom imunitetu odlučuje Ustavni sud, u skladu sa Ustavom Republike i Poslovníkom o radu Ustavnog suda.¹⁸

Ustav Republike Srbije	Poslovník o radu Ustavnog suda
<p>Član 173.</p> <p>Sudija Ustavnog suda ne može vršiti drugu javnu ili profesionalnu funkciju niti posao, izuzev profesure na pravnom fakultetu u Republici Srbiji, u skladu sa zakonom.</p> <p>Sudija Ustavnog suda uživa imunitet kao narodni poslanik. O njegovom imunitetu odlučuje Ustavni sud.</p>	<p>Imunitet sudije Suda Član 5.</p> <p>Zahtev za odobrenje za određivanja pritvora za sudiju Suda i zahtev za odobrenje za pokretanje krivičnog postupka ili drugog postupka u kome se može izreći kazna zatvora, nadležni organ podnosi predsedniku Suda.</p> <p>Odobrenje za određivanje pritvora, odnosno vođenje krivičnog ili drugog postupka u kome se može izreći kazna zatvora odnosi se samo na delo povodom kojeg je zahtev podnet.</p> <p>Sud odlučuje o imunitetu sudije Suda na prvoj narednoj sednici od dana prijema zahteva za odlučivanje o imunitetu sudije.</p> <p>Sudija Suda o čijem se imunitetu raspravlja ne može učestvovati u glasanju.</p> <p>U krivičnom ili drugom postupku u kome je uspostavljen imunitet sudije Suda, ne teku rokovi propisani za taj postupak.</p> <p>Nepozivanje sudije Suda na imunitet ne isključuje pravo Suda da uspostavi imunitet.</p>

¹⁸ Poslovník o radu Ustavnog suda. Izvor: internetska stranica Ustavnog suda <http://www.ustavni.sud.rs/page/view/sr-Latn-CS/73-101921/poslovník-o-radu-ustavnog-suda> (datum pristupa 8. septembar 2014.)

II.b Hrvatska

U Republici Hrvatskoj imunitet imaju sljedeći državni dužnosnici:

- zastupnici u Hrvatskom saboru,
- predsjednik Republike,
- sudije Ustavnog suda,
- sudije i sudije porotnici,
- članovi Vlade.

Dužnosnik koji ima imunitet ne može biti pritvoren niti se protiv njega može pokrenuti krivični postupak bez odobrenja nadležnog tijela, osim ako je zatečen u činjenju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina.

O zahtjevu za ukidanje imuniteta zastupniku u Hrvatskom saboru odlučuje Hrvatski sabor na osnovu izvještaja saborskog Mandatno-imunitetnog povjerenstva. Odobrenje o pritvaranju ili pokretanju krivičnog postupka protiv predsjednika Republike, odnosno sudije Ustavnog suda daje Ustavni sud Republike Hrvatske, a protiv sudije i sudije porotnika Državno sudbeno vijeće. Da bi se protiv člana Vlade za vrijeme trajanja mandata vodio krivični postupak zbog krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora do pet godina potrebno je prethodno odobrenje Vlade.

Glavni državni odvjetnik (tužilac), državni odvjetnici, zamjenici glavnog državnog odvjetnika i zamjenici državnih odvjetnika ne smiju biti pozvani na odgovornost za izraženo pravno mišljenje u predmetu koji im je dodijeljen u rad, osim ako krše zakon.

Sljedeći propisi definiraju imunitet državnih dužnosnika u Republici Hrvatskoj:

- Ustav Republike Hrvatske,
- Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske,
- Zakon o Vladi Republike Hrvatske,
- Zakon o sudovima,
- Zakon o državnom odvjetništvu,
- Zakon o Državnom sudbenom vijeću,
- Poslovnik Hrvatskog sabora,
- Poslovnik Ustavnog suda.

Odrebe navedenih propisa koje se odnose na imunitet državnih dužnosnika u Republici Hrvatskoj nalaze se u nastavku istraživanja.

Imunitet zastupnika u Hrvatskom saboru

Imunitet zastupnika u Hrvatskom saboru definiraju Ustav Republike Hrvatske¹⁹ (član 76.) i Poslovnik Hrvatskog sabora²⁰ (od 23. do 28. člana).

¹⁹ Ustav Republike Hrvatske - prečišćeni tekst, Narodne novine, br. 85/10. Izvor: internetska stranica Narodnih novina <http://narodne-novine.nn.hr/default.aspx> (datum pristupa 25. avgust 2014.)

²⁰ Poslovnik Hrvatskoga sabora, Narodne novine br. 81/13. Izvor: internetska stranica Hrvatskog sabora <http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=1850> (datum pristupa 25. avgust 2014.)

Ustav Republike Hrvatske	Poslovnik Hrvatskog sabora
<p>Članak 76.</p> <p>Zastupnici u Hrvatskom saboru imaju imunitet.</p> <p>Zastupnik ne može biti pozvan na kaznenu odgovornost, pritvoren ili kažnjen za izraženo mišljenje ili glasovanje u Hrvatskom saboru.</p> <p>Zastupnik ne može biti pritvoren niti se protiv njega može pokrenuti kazneni postupak bez odobrenja Hrvatskoga sabora.</p> <p>Zastupnik može biti pritvoren bez odobrenja Hrvatskoga sabora samo ako je zatečen da vrši kažnjivo djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina. O takvom se slučaju izvješćuje predsjednika Hrvatskoga sabora.</p> <p>Ako Hrvatski sabor nije na okupu, odobrenje da se zastupnik liši slobode ili da se protiv njega nastavi kazneni postupak daje i o njegovu pravu na imunitet odlučuje mandatno-imunitetno povjerenstvo, s time što njegovu odluku mora naknadno potvrditi Hrvatski sabor.</p>	<p>Članak 23.</p> <p>Zastupnik ima imunitet od dana konstituiranja Sabora do dana prestanka zastupničkog mandata.</p> <p>Kad se steknu uvjeti za određivanje istražnog zatvora (pritvora) zastupnika ili za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika, nadležno državno tijelo, oštećenik kao tužitelj, odnosno privatni tužitelj, obvezni su zatražiti za to odobrenje Sabora.</p> <p>Privatni tužitelj, uz zahtjev iz stavka 2. ovoga članka, dužan je priložiti dokaz o podnesenoj tužbi nadležnom sudu.</p> <p>Zahtjev za odobrenje istražnog zatvora (pritvora), odnosno za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika, nadležno državno tijelo, oštećenik kao tužitelj, odnosno privatni tužitelj, podnosi predsjedniku Sabora koji ga dostavlja Mandatno-imunitetnom povjerenstvu.</p> <p>Članak 24.</p> <p>Mandatno-imunitetno povjerenstvo dužno je u roku od tri dana od dana dostave raspraviti o zahtjevu za odobrenje istražnog zatvora (pritvora), odnosno za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika, kao i o izvješću o istražnom zatvoru (pritvoru) zastupnika zatečenog u činjenju kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju duljem od pet godina te podnijeti o tome izvješće Saboru na prvoj sljedećoj sjednici.</p> <p>Članak 25.</p> <p>O zahtjevu za odobrenje istražnog zatvora (pritvora) zastupnika, odnosno za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Sabor odlučuje na temelju izvješća Mandatno-imunitetnog povjerenstva.</p> <p>Članak 26.</p> <p>O odluci o zahtjevu za odobrenje istražnog zatvora (pritvora) zastupnika, odnosno za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Sabor će izvijestiti nadležni sud, državni odvjetnik, odnosno privatni tužitelj.</p> <p>Članak 27.</p> <p>Kada Sabor ne zasjeda, odobrenje za lišenje slobode zbog određivanja istražnog zatvora (pritvora), odnosno za nastavljanje kaznenog postupka, daje i o primjeni imuniteta zastupnika</p>

	<p>odlučuje Mandatno-imunitetno povjerenstvo, uz naknadnu potvrdu Sabora na prvoj sljedećoj sjednici.</p> <p>Zastupnik koji je pozvan na obavijesni razgovor ima pravo ne odazvati se tom razgovoru.</p> <p>Članak 28. Kada Sabor, odnosno Mandatno-imunitetno povjerenstvo dade odobrenje za određivanje istražnog zatvora (pritvora) zastupnika, odnosno da odobrenje za pokretanje kaznenog postupka, zastupniku može biti određen istražni zatvor (pritvor), odnosno kazneni se postupak protiv njega može voditi samo za kazneno djelo za koje je dano odobrenje.</p>
--	--

Mandatno-imunitetno povjerenstvo, prema Poslovniku Hrvatskog sabora, ima predsjednika, potpredsjednika i sedam članova, a pored ostalog „(...) predlaže Saboru donošenje odluke o imunitetu zastupnika, a kada Sabor ne zasjeda, odlučuje o imunitetu, s tim da odluku mora naknadno potvrditi Sabor“.²¹

Imunitet predsjednika Republike

Ustav propisuje imunitet nepovredivosti za predsjednika Republike Hrvatske.

<p>Ustav Republike Hrvatske</p>
<p>Članak 106.</p> <p>Predsjednik Republike ima imunitet nepovredivosti.</p> <p>Predsjednik Republike ne može biti pritvoren niti se protiv njega može pokrenuti kazneni postupak bez prethodnog odobrenja Ustavnog suda.</p> <p>Predsjednik Republike može biti pritvoren bez odobrenja Ustavnog suda samo ako je zatečen da čini kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina. U takvom slučaju državno tijelo koje je Predsjednika Republike pritvorilo, dužno je o tome odmah obavijestiti predsjednika Ustavnog suda.</p>

Imunitet sudija Ustavnog suda

Ustavni sud čini trinaest sudija koje bira Hrvatski sabor dvotrećinskom većinom glasova ukupnog broja zastupnika iz reda istaknutih pravnika, posebno sudija, državnih odvjetnika (tužilaca), advokata i univerzitetskih profesora pravnih nauka. Mandat sudija Ustavnog suda traje osam godina, a njihov imunitet propisan je Ustavom, Ustavnim zakonom o Ustavnom sudu²² i Poslovníkom Ustavnog suda.²³

²¹ Član 116. i 117. Poslovnika Hrvatskog sabora

²² Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske- prečišćeni tekst, Narodne novine, br. 49/02.

Izvor: internetska stranica Ustavnog suda Republike Hrvatske

http://www.usud.hr/default.aspx?Show=ustavni_zakon_o_ustavnom_sudu&m1=13&m2=19&Lang=hr

(datum pristupa 25.juli 2014. godine)

Ustav Republike Hrvatske

Članak 127.

Suci Ustavnog suda Republike Hrvatske ne mogu obavljati nijednu drugu javnu ni profesionalnu dužnost.

Suci Ustavnog suda Republike Hrvatske imaju imunitet kao i zastupnici u Hrvatskom saboru.

Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske	Poslovník Ustavnog suda Republike Hrvatske
<p>Članak 4.</p> <p>(1) Suci Ustavnog suda imaju imunitet kao i zastupnici u Hrvatskom saboru.</p> <p>(2) Sudac Ustavnog suda ne može biti pozvan na kaznenu odgovornost, pritvoren ili kažnjen za izraženo mišljenje ili glasovanje u Ustavnom sudu.</p> <p>(3) Sudac Ustavnog suda ne može biti pritvoren niti se protiv njega može pokrenuti kazneni postupak bez odobrenja Ustavnog suda.</p> <p>(4) Sudac Ustavnog suda može biti pritvoren bez odobrenja Ustavnog suda samo ako je zatečen da čini kažnjivo djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina. U takvom slučaju državno tijelo, koje je suca Ustavnog suda pritvorilo, dužno je o tome odmah obavijestiti predsjednika Ustavnog suda.</p> <p>(5) Ustavni sud može odlučiti da sudac Ustavnog suda protiv kojeg je pokrenut kazneni postupak ne obavlja dužnosti u Ustavnom sudu dok taj postupak traje.</p>	<p><i>Imunitet suca Ustavnog suda</i></p> <p>Članak 5.</p> <p>(1) Sudac Ustavnog suda (u daljnjem tekstu: sudac) ima imunitet kao i zastupnik u Hrvatskom saboru (članak 4. Ustavnog zakona).</p> <p>(2) Sucu se izdaje imunitetna iskaznica u kojoj se nalazi njegova fotografija i podaci o identitetu, a koristi se za dokazivanje imunitetnih prava određenih člankom 126. stavkom 2. Ustava Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Ustav).</p> <p>(3) Sucu se izdaju i drugi službeni dokumenti i iskaznice potrebni za dokazivanje njegovog Ustavom utvrđenog položaja pred službenim osobama tijela državne vlasti, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnih osoba s javnim ovlastima u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: državna tijela).</p> <p><i>Gubitak imuniteta suca Ustavnog suda</i></p> <p>Članak 6.</p> <p>(1) Kad se steknu uvjeti za pritvor ili za pokretanje kaznenog postupka protiv suca, nadležno državno tijelo obvezno je prethodno zatražiti odobrenje Ustavnog suda (članak 4. stavak 3. Ustavnog zakona).</p> <p>(2) Zahtjev za odobrenje iz stavka 1. ovog članka podnosi se predsjedniku Ustavnog suda, koji ga razmatra i o njemu podnosi izvješće na prvoj narednoj Sjednici Ustavnog suda.</p> <p>(3) Na temelju izvješća predsjednika Ustavnog suda, suci na Sjednici Ustavnog suda donose odluku o odobrenju ili odluku o odbijanju zahtjeva za odobrenje pritvora, odnosno pokretanje kaznenog postupka protiv suca, koja se dostavlja podnositelju zahtjeva.</p>

²³ Poslovník Ustavnog suda Republike Hrvatske - prečišćeni tekst, Narodne novine, br. 83/14.

Izvor: internetska stranica Ustavnog suda Republike Hrvatske

http://www.usud.hr/default.aspx?Show=Poslovník_Ustavnog_suda_-_procisceni_tekst&m1=13&m2=129&Lang=hr (datum pristupa 26. avgust 2014.)

	<p>(4) Kad Ustavni sud odobri određivanje pritvora, odnosno pokretanje kaznenog postupka protiv suca, sudac može biti pritvoren, odnosno kazneni se postupak protiv njega može voditi samo za kažnjivo djelo za koje je dano odobrenje.</p> <p>(5) Do okončanja pritvora, odnosno kaznenog postupka iz stavka 4. ovog članka imunitetna iskaznica suca pohranjuje se u Uredu predsjednika Ustavnog suda (u daljnjem tekstu: Ured predsjednika).</p> <p>(6) Na prijedlog predsjednika Ustavnog suda, suci na Sjednici Ustavnog suda mogu odlučiti da sudac protiv kojeg je pokrenut kazneni postupak ne obnaša dužnosti u Ustavnom sudu dok taj postupak traje (članak 4. stavak 5. Ustavnog zakona). Odluka se donosi većinom glasova svih sudaca, uz izuzeće suca protiv kojeg je pokrenut kazneni postupak.</p>
--	---

Imunitet sudija i sudija porotnika

Sudsku vlast u Republici Hrvatskoj obavljaju općinski, trgovački, upravni, prekršajni i županijski sudovi te Visoki trgovački sud, Visoki upravni sud, Visoki prekršajni sud i Vrhovni sud. Sudije ovih sudova imaju imunitet u skladu sa Ustavom Republike Hrvatske i Zakonom o sudovima.²⁴

Ustav Republike Hrvatske	Zakon o sudovima
<p>Članak 122.</p> <p>Suci imaju imunitet u skladu sa zakonom.</p> <p>Suci i suci porotnici koji sudjeluju u suđenju ne mogu biti pozvani na odgovornost za izraženo mišljenje ili glasovanje pri donošenju sudbene odluke, osim ako se radi o kršenju zakona od strane suca koje je kazneno djelo.</p> <p>Sudac ne može u postupku pokrenutom zbog kaznenog djela učinjenog u obavljanju sudačke dužnosti biti pritvoren niti mu može biti određen istražni zatvor bez odobrenja Državnoga sudbenog vijeća.</p>	<p>Članak 8.</p> <p>(1) Suci imaju imunitet sukladno ovom Zakonu.</p> <p>(2) Sudac ili sudac porotnik ne može biti pozvan na odgovornost za izraženo mišljenje ili glasovanje pri donošenju sudske odluke, osim ako se radi o kršenju zakona od strane suca koje je kazneno djelo.</p> <p>(3) Sudac ne može u postupku pokrenutom zbog kaznenog djela učinjenog u obavljanju sudačke dužnosti biti pritvoren niti mu može biti određen istražni zatvor bez odobrenja Državnog sudbenog vijeća. Iznimno, sudac može biti pritvoren ili mu može biti određen istražni zatvor bez odobrenja Državnog sudbenog vijeća ako je zatečen u činjenju kaznenog djela počinjenog u obavljanju sudačke dužnosti za koje je propisana kazna zatvora u trajanju duljem od pet godina. O tome se izvješćuje predsjednik Državnog sudbenog vijeća.</p>

²⁴ Zakon o sudovima, Narodne novine, br. 28/13

	<p>(4) Za kaznena djela za koja se postupak pokreće po privatnoj tužbi, prijedlogu ili se radi o preuzimanju kaznenog progona od strane oštećenika, kazneni postupak protiv suca ne može se pokrenuti niti voditi bez odobrenja Državnog sudbenog vijeća.</p> <p>(5) Ako se Državno sudbeno vijeće ne može sastati, odobrenje za lišenje slobode suca ili za vođenje kaznenog postupka protiv njega daje i o njegovom imunitetu odlučuje predsjednik Državnog sudbenog vijeća. Odluku predsjednika u roku od osam dana mora raspraviti Državno sudbeno vijeće te donijeti konačnu odluku.</p>
--	---

Državno sudbeno vijeće, koje donosi odluku o pritvaranju sudije odnosno o određivanju istražnog zatvora zbog krivičnog djela počinjenog u obavljanju sudijske dužnosti, ima jedanaest članova. Čine ga sedam sudija, dva univerzitetska profesora pravnih nauka i dva saborska zastupnika, od kojih jedan iz redova opozicije. Vijeće donosi odluke većinom glasova svih njegovih članova. Članovi Vijeća su prema Zakonu iz 1993. godine²⁵ imali imunitet, ali je 2010. godine donesen novi Zakon o Državnom sudbenom vijeću²⁶ i ta privilegija više nije predviđena za njegove članove.

Imunitet članova Vlade

I članovi Vlade Republike Hrvatske imaju imunitet koji je propisan Zakonom o Vladi.²⁷

Zakon o Vladi
<p>Članak 34.</p> <p>Protiv člana Vlade ne može se voditi kazneni postupak za vrijeme trajanja mandata zbog kaznenog djela za koje je zapriječena kazna zatvora do 5 godina, bez prethodnog odobrenja Vlade.</p>

Imunitet državnih odvjetnika (tužilaca)

Zakon o državnom odvjetništvu²⁸ precizira da državni odvjetnici, odnosno tužioc i njihovi zamjenici imaju imunitet za izraženo pravno mišljenje u predmetu koji im je dodijeljen u rad, osim u slučaju ako teže krše zakon.

Zakon o državnom odvjetništvu
<p>Članak 6.</p> <p>Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Glavni državni odvjetnik), državni</p>

²⁵ Član 8. Zakona o Državnom sudbenom vijeću, Narodne novine br. 58/93

²⁶ Zakon o Državnom sudbenom vijeću, Narodne novine br. 116/10, 57/11, 113/11 i 28/13.

²⁷ Zakon o Vladi Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 150/11

²⁸ Zakon o državnom odvjetništvu, Narodne novine, br. 76/09, 153/09, 116/10, 145/10, 18/11, 57/11, 130/11, 72/13 i 148/13

odvjetnik te zamjenik Glavnoga državnog odvjetnika ili zamjenik državnog odvjetnika (u daljnjem tekstu: zamjenik državnog odvjetnika) ne smije biti pozvan na odgovornost za izraženo pravno mišljenje u predmetu koji mu je dodijeljen u rad, osim ako se radi o kršenju zakona od strane Glavnoga državnog odvjetnika, državnog odvjetnika ili zamjenika državnog odvjetnika koje je kažnjivo djelo.

Do 2009. godine glavni državni odvjetnik nije smio biti pritvoren niti se protiv njega smio pokrenuti krivični postupak bez odobrenja Hrvatskog sabora, osim ako je zatečen u činjenju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od 5 godina.

Raniji Zakon je propisivao da, ako Hrvatski sabor ne zasjeda, odobrenje da se glavni državni odvjetnik pritvori ili da se protiv njega pokrene krivični postupak daje Mandatno-imunitetno povjerenstvo Hrvatskog sabora, s time što je njegovu odluku naknadno potvrđivao Hrvatski sabor. Zakon je propisivao i to da državni odvjetnik ili zamjenik državnog odvjetnika ne može u postupku pokrenutom zbog krivičnog djela počinjenog u obavljanju državnoodvjetničke dužnosti biti pritvoren bez odobrenja Državnoodvjetničkog vijeća. Međutim, odredbe navede u ovom pasusu ukinute su Zakonom iz 2009. godine.

II.c Slovenija

U Republici Sloveniji imunitet uživaju osobe koje obnašaju sljedeće državne funkcije:

- poslanici u Državnom zboru,
- članovi Državnog vijeća,
- sudije Ustavnog suda,
- sudije,
- ombudsman za ljudska prava i njegovi zamjenici,
- poslanici iz Republike Slovenije u Evropskom parlamentu.

Poslanici u Državnom zboru, slovenski poslanici u Evropskom parlamentu i sudije Ustavnog suda uživaju imunitet neodgovornosti koji se odnosi na glasanje i mišljenje izraženo na sjednici parlamenta i njegovih komisija čiji su članovi, odnosno na sjednici Ustavnog suda. Oni također imaju i imunitet nepovredivosti. Osoba koja obnaša neku od navedenih funkcija ne smije biti pritvorena niti se smije protiv nje pokrenuti krivični postupak bez dozvole Državnog zbora, osim ako je zatečena u izvršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina.

Isti imunitet uživaju i članovi Državnog vijeća. Jedina je razlika u tome što o njihovom imunitetu odlučuje Državno vijeće.

Sudije imaju imunitet za izraženo mišljenje koje daju prilikom odlučivanja u sudu. Osim toga, samo uz prethodno dobijenu dozvolu Državnog zbora, sudije mogu biti pritvorene i protiv njih se smije pokrenuti krivični postupak, ako su osumnjičene da su počinile krivično djelo u obavljanju sudijske funkcije.

Na isti način Državni zbor odlučuje i u slučaju ombudsmana za ljudska prava i njegovih zamjenika. Ombudsman ili njegov zamjenik ne može biti pritvoren bez dozvole Državnog zbora u krivičnom postupku koji je pokrenut protiv njega u vezi s obavljanjem njegove

funkcije. Također, ombudsman ili njegov zamjenik ne može biti pozvan na odgovornost za mišljenje ili prijedlog koji je izrekao u okviru obavljanja funkcije.

Dakle, posljednju riječ o zahtjevu za pritvaranje ili pokretanje krivičnog postupka, odnosno o ukidanju imuniteta nekog funkcionera koji uživa imunitet u Republici Sloveniji daje Državni zbor (osim u slučaju člana Državnog vijeća).

Imunitet nosilaca ovih funkcija definiraju sljedeći pravni akti:

- Ustav Republike Slovenije,
- Zakon o poslanicima,
- Zakon o Ustavnom sudu,
- Zakon o sudovima,
- Zakon o ombudsmanu za ljudska prava,
- Zakon o izborima poslanika iz Republike Slovenije u Evropski parlament,
- Poslovnik Državnog zbora,
- Poslovnik Državnog vijeća.

Imunitet poslanika u Državnom zboru

Slovenski parlament se zvanično zove Državni zbor. Međutim, zakonodavni proces u Republici Sloveniji uključuje i drugo tijelo – Državno vijeće, koje ima konsultativnu ulogu. Članovi oba doma uživaju imunitet neodgovornosti i nepovredivosti.

Poslanici u Državnom zboru uživaju imunitet od dana potvrđivanja do dana prestanka mandata, na osnovu odredbi Ustava Republike Slovenije²⁹ i Zakona o poslanicima.³⁰ Osim toga, detaljne odredbe koje se odnose na poslanički imunitet nalaze se u Poslovniku Državnog zbora.³¹ „Zakon o poslanicima propisuje da Državni zbor odlučuje o zahtjevu za pritvaranje poslanika ili pokretanju krivičnog postupka protiv poslanika u roku od 30 dana od prijema zahtjeva i na taj način slijedi preporuku Državne izborne komisije ...U Sloveniji se primjenjuje „klasičan model imuniteta koji obuhvata slobodu govora poslanika (neodgovornost) i zaštitu od hapšenja, pritvaranja i krivičnog gonjenja (nepovredivost)“³².

Ustav Republike Slovenije	Zakon o poslanicima
Član 83. Poslanik Državnog zbora nije krivično odgovoran za glasanje ili za mišljenje, koje je iznio na sjednicama Državnog zbora ili njegovih radnih tijela.	Član 21. Poslanik nije krivično odgovoran za glasanje ili mišljenje koje je izrekao na sjednici Državnog zbora ili njegovih tijela.

²⁹ Ustav Republike Slovenije (nezvanična prečišćena verzija – maj 2013. godine). Izvor: internetska stranica Državnog zbora <http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/PolitickiSistem/URS/besedilo> (datum pristupa 3. septembar 2014.)

³⁰ Zakon o poslanicima (Zakon o poslancih -ZPos), Uradni list Republike Slovenije, br. 112/2005-UPB2, 20/2006-ZNOJF-1, 109/2008, 39/2011, 48/2012. Izvor: internetska stranica Uradnog lista <http://www.uradni-list.si/1/search?smode=ul&cmd=search&mode=&q=Zakon+o+poslancih+%28ZPos%29+&search=I%C5%A1%C4%8Di§m=&rubm=&part=u&t=&df=4&mf=8&yf=2014&dt=4&mt=9&yt=2014> (datum pristupa 4. septembar 2014.)

³¹ Poslovnik Državnog zbora, nezvanični prečišćeni tekst (oktobar 2013). Izvor: internetska stranica Državnog zbora <http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/ODrzavnemZboru/PoslovnikDrzavnegaZbora> (datum pristupa 4. septembar 2014.)

³² Isto.

Poslanik ne smije biti pritvoren niti se protiv njega, ako se pozove na imunitet, smije pokrenuti krivični postupak bez dozvole Državnog zbora, osim ako je zatečen u izvršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina.

Državni zbor može priznati imunitet i poslaniku koji se nije pozvao na imunitet, ali koji je bio zatečen u izvršenju krivičnog djela iz prethodnog stava.

Član 22.

Poslanik ne smije biti pritvoren niti se protiv njega, ako se pozvao na imunitet, smije pokrenuti krivični postupak bez dozvole Državnog zbora, osim ako je zatečen u izvršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina.

O zahtjevu nadležnog državnog organa za dozvolu iz prethodnog stava odlučuje Državni zbor na prijedlog Mandatno-imunitetne komisije najkasnije 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Državni zbor može priznati imunitet i poslaniku koji se nije pozvao na njega, ali je zatečen u izvršenju krivičnog djela iz drugog stava ovog člana.

Poslovník Državnog zbora

10. Postupak u vezi s imunitetom

a) Postupak u vezi s imunitetom poslanika

Član 203.

Poslanik ima imunitet od potvrđivanja do prestanka mandata.

Član 204.

- (1) Ako su ispunjeni uvjeti za određivanje pritvora poslaniku ili ako su ispunjeni uvjeti za pokretanje krivičnog postupka protiv poslanika koji se poziva na imunitet, nadležni državni organ šalje zahtjev za dozvolu pritvora odnosno za pokretanje krivičnog postupka predsjedniku Državnog zbora.
- (2) U slučaju kada je poslanik pritvoren ili je protiv njega pokrenut krivični postupak jer je zatečen u izvršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina, nadležni državni organ odmah šalje predsjedniku Državnog zbora obavještenje o pritvoru ili o pokretanju krivičnog postupka. Nadležni državni organ šalje predsjedniku Državnog zbora obavještenje o pokretanju krivičnog postupka i kada se poslanik nije pozvao na imunitet.

Član 205.

- (1) Predsjednik Državnog zbora odmah šalje zahtjev ili obavještenje Mandatno-izbornoj komisiji.
- (2) Uz razmatranje zahtjeva ili obavještenja Mandatno-izborna komisija utvrđuje da li je priznanje imuniteta neophodno za obavljanje poslaničke funkcije. U pravilu se smatra da je priznanje imuniteta nepohodno za obavljanje poslaničke funkcije u slučaju kada nadležni državni organ namjerava pritvoriti poslanika ili kada ga je već pritvorio, ali ne i u slučaju kada namjerava protiv njega pokrenuti krivični postupak ili ako ga je već pokrenuo.
- (3) Mandatno-izborna komisija može, samo izuzetno i iz posebno obrazloženih razloga, Državnom zboru predložiti da naknadno prizna imunitet i poslaniku koji je zatečen u izvršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina, odnosno poslaniku protiv kojeg je pokrenut krivični postupak, jer se nije pozvao na imunitet. Pri tom se uzimaju u obzir i razlozi zbog kojih se poslanik ne poziva na imunitet.
- (4) Prilikom razmatranja zahtjeva ili obavještenja Mandatno-izborna komisija ne ocjenjuje dokaze i ne ocjenjuje činjenično stanje u odnosu na navodno krivično djelo i da li je poslanik

krivično odgovoran.

Član 206.

- (1) Mandatno-izborna komisija razmatra zahtjev odnosno obavještenje na sjednici zatvorenoj za javnost.
- (2) Mandatno-izborna komisija razmatra zahtjev odnosno obavještenje i predlaže Državnom zboru da poslaniku prizna ili ne prizna imunitet.

Član 207.

- (1) Državni zbor bez rasprave donosi odluku o tome da li poslaniku priznaje ili ne priznaje imunitet.
- (2) Državni zbor može, na prijedlog Mandatno-izborne komisije ili kluba poslanika, zaključiti da se donošenje odluke obavi na zatvorenoj sjednici. Na zatvorenoj sjednici je moguća rasprava. O odluci Državnog zbora, donesenoj na zatvorenoj sjednici, objavljuje se službeno obavještenje za javnost.
- (3) Prilikom donošenja odluke o tome da li poslaniku priznaje ili ne priznaje imunitet Državni zbor uzima u obzir kriterije iz člana 205. ovog Poslovnika.

Član 208.

- (1) Mandatno-izborna komisija u svakom slučaju odmah odlučuje o priznanju imuniteta poslaniku koji je u pritvoru.
- (2) Državni zbor potvrđuje ili opoziva i mijenja odluku Mandatno-izborne komisije na prvoj sljedećoj sjednici.

Član 209.

- (1) Državni zbor, odnosno u slučaju iz prethodnog člana Mandatno-izborna komisija, odluku o tome da li poslaniku priznaje ili ne priznaje imunitet odmah šalje nadležnom državnom organu.
- (2) Ako je Državni zbor naknadno priznao imunitet poslaniku, na osnovu člana 205. stav 3. ovog Poslovnika, krivični postupak protiv njega se ne smije više voditi, odnosno pritvoreni poslanik se tada pušta na slobodu. Odgovarajuće rješenje o tome donosi nadležni državni organ.

Član 210.

Kada Državni zbor ili Mandatno-izborna komisija da dozvolu za pritvor ili za pokretanje krivičnog postupka, poslanik smije biti pritvoren, odnosno krivični postupak protiv njega smije biti pokrenut samo za krivično djelo za koje je odobrenje dato.

Imunitet članova Državnog vijeća

Državno vijeće (Državni svet) je drugi dom slovenskog parlamenta u kojem se zastupaju socijalni, privredni, profesionalni i lokalni interesi, a njegovi članovi uživaju imunitet kao i poslanici u Državnom zboru. Prema Ustavu, ovaj Dom na zahtjev Državnog zbora daje mišljenje o pojedinim pitanjima. Osim toga, "Državno vijeće može:

- Državnom zboru predlagati donošenje zakona,
- Državnom zboru davati mišljenje o svim pitanjima iz njegove nadležnosti,
- zahtijevati da Državni zbor prije proglašenja nekog zakona o njemu još jedanput odluči,
- zahtijevati istragu o pitanjima od javnog značaja iz člana 93."³³

³³ Član 97. Ustava Republike Slovenije (nadležnosti Državnog vijeća)

Imunitet članova Državnog vijeća propisan je Ustavom Republike, a detaljno razrađen Poslovníkom Vijeća.³⁴

Ustav Republike Slovenije	Poslovník Državnog vijeća
<p>Član 100.</p> <p>Član Državnog vijeća ne smije istovremeno biti i poslanik u Državnom zboru.</p> <p>Članovi Državnog vijeća uživaju isti imunitet kao poslanici. O imunitetu odlučuje Državno vijeće.</p>	<p>4. <i>Prava i dužnosti državnih vijećnika</i></p> <p>Član 66.</p> <p>1) Državni vijećnici imaju pravo i dužnost da prisustvuju sjednicama Državnog vijeća i njegovih komisija čiji su članovi, pravo da predlažu raspravljanje o pitanjima i da daju prijedloge, dužnost čuvanja tajnih podataka, pravo na imunitet, pravo na nadoknadu izgubljene zarade i pravo na povrat troškova vezanih za obavljanje funkcije.</p> <p>2) Državni vijećnici imaju pravo na uvid u sve materijale kojima raspolaže Državno vijeće i njegove komisije.</p> <p>4. <i>Postupak u vezi s imunitetom</i></p> <p>Član 85.</p> <p>Državni vijećnik ima imunitet od potvrđivanja do prestanka mandata.</p> <p>Član 86.</p> <p>1) Ako su ispunjeni uvjeti za određivanje pritvora državnom vijećniku ili ako su ispunjeni uvjeti za pokretanje krivičnog postupka protiv državnog vijećnika koji se poziva na imunitet, nadležni državni organ šalje zahtjev za dozvolu pritvora odnosno za pokretanje krivičnog postupka predsjedniku Državnog vijeća.</p> <p>2) U slučaju kada je državni vijećnik pritvoren ili je protiv njega pokrenut krivični postupak jer je zatečen u izvršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina, nadležni državni organ odmah šalje predsjedniku Državnog vijeća obavještenje o pritvoru ili o pokretanju krivičnog postupka. Nadležni državni organ šalje predsjedniku Državnog vijeća obavještenje o pokretanju krivičnog postupka i kada se državni vijećnik nije pozvao na imunitet.</p> <p>Član 87.</p> <p>1) Predsjednik Državnog vijeća odmah šalje zahtjev ili obavještenje Mandatno-imunitetnoj komisiji.</p> <p>2) Uz razmatranje zahtjeva ili obavještenja Mandatno-imunitetna komisija utvrđuje da li je priznanje imuniteta neophodno za obavljanje funkcije državnog vijećnika. U pravilu se smatra da je priznanje imuniteta nepohodno za obavljanje funkcije državnog vijećnika u slučaju kada nadležni državni organ namjerava pritvoriti državnog vijećnika ili kada ga je već pritvorio, ali ne i u slučaju kada namjerava protiv njega pokrenuti krivični postupak ili ako ga je već pokrenuo.</p> <p>3) Mandatno-imunitetna komisija može, samo izuzetno i iz</p>

³⁴ Poslovník Državnog vijeća (Poslovník Državnega sveta -PoDS-1), Uradni list Republike Slovenije, br. 70/2008, 73/2009, 101/2010 i 6/2014. Izvor: internetska stranica Uradnog lista <http://www.uradni-list.si/1/content?smode=ul&cmd=search&mode=&q=poslovník+dr%C5%BEavnega+sveta&search=1%C5%A1%C4%8Di§m=&rubm=&ulsby%5B%5D=1&part=u&t=&df=5&mf=8&yf=2014&dt=5&mt=9&yt=2014> (datum pristupa 5. septembar 2014.)

posebno obrazloženih razloga, Državnom vijeću predložiti da naknadno prizna imunitet i državnom vijećniku koji je zatečen u izvršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina, odnosno državnom vijećniku protiv kojeg je pokrenut krivični postupak, jer se nije pozvao na imunitet. Pri tom se uzimaju u obzir i razlozi zbog kojih se državni vijećnik ne poziva na imunitet.

- 4) Prilikom razmatranja zahtjeva ili obavještenja Mandatno-imunitetna komisija ne ocjenjuje dokaze i ne ocjenjuje činjenično stanje u odnosu na navodno krivično djelo i da li je državni vijećnik krivično odgovoran.

Član 88.

- 1) Mandatno-imunitetna komisija razmatra zahtjev, odnosno obavještenje na sjednici zatvorenoj za javnost.
- 2) Mandatno-imunitetna komisija razmatra zahtjev, odnosno obavještenje i predlaže Državnom vijeću da državnom vijećniku prizna ili ne prizna imunitet.

Član 89.

- 1) Državno vijeće bez rasprave i obrazlaganja glasanja donosi odluku o tome da li državnom vijećniku priznaje ili ne priznaje imunitet.
- 2) Državno vijeće može, na prijedlog Mandatno-imunitetne komisije ili interesne grupe, zaključiti da se donošenje odluke obavi na zatvorenoj sjednici. Na zatvorenoj sjednici je moguća rasprava.
- 3) Prilikom donošenja odluke o tome da li poslaniku priznaje ili ne priznaje imunitet, Državno vijeće uzima u obzir jednake kriterije koje Poslovnik određuje za Mandatno-imunitetnu komisiju.

Član 90.

- 1) Mandatno-imunitetna komisija u svakom slučaju odmah odlučuje o priznanju imuniteta državnom vijećniku koji je u pritvoru.
- 2) Državno vijeće potvrđuje ili opoziva i mijenja odluku Mandatno-imunitetne komisije na prvoj sljedećoj sjednici.

Član 91.

Državno vijeće, odnosno u slučaju iz prethodnog člana Mandatno-imunitetna komisija, odluku o tome da li državnom vijećniku priznaje ili ne priznaje imunitet odmah šalje nadležnom državnom organu.

Član 92.

Kada Državno vijeće ili Mandatno-imunitetna komisija da dozvolu za pritvor ili za pokretanje krivičnog postupka, državni vijećnik smije biti pritvoren odnosno krivični postupak protiv njega smije biti pokrenut samo za krivično djelo za koje je odobrenje dato.

Imunitet sudija Ustavnog suda

Kao i u ostalim državama obuhvaćenim ovim istraživanjem, i u Sloveniji sudije Ustavnog suda uživaju imunitet koji je propisan Ustavom Republike i Zakonom o Ustavnom sudu.³⁵ Nadležni organ ne može pritvoriti sudiju Ustavnog suda niti protiv njega može pokrenuti krivični postupak bez odobrenja Državnog zbora, osim kada je zatečen u izvršenju krivičnog djela za koje je predviđena kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina. Ukoliko nadležni organ podnese zahtjev za pritvaranje ili pokretanje krivičnog postupka protiv sudije Ustavnog suda, procedura vezana za odlučivanje o njegovom imunitetu jednaka je proceduri odlučivanja o imunitetu poslanika u Državnom zboru i propisana je Poslovníkom Državnog zbora.

Ustav Republike Slovenije

Član 167. (Imunitet)

Sudije Ustavnog suda uživaju isti imunitet kao poslanici Državnog zbora. O imunitetu odlučuje Državni zbor.

Zakon o Ustavnom sudu	Poslovník Državnog zbora
Član 18. (1) Sudije Ustavnog suda uživaju isti imunitet kao poslanici Državnog zbora. (2) Državni zbor odlučuje o zahtjevu nadležnog organa za pokretanje krivičnog postupka protiv sudije Ustavnog suda, nakon što prethodno dobije mišljenje Ustavnog suda, najkasnije 30 dana od dana podnošenja zahtjeva. Ustavni sud mora dati prethodno mišljenje u roku od osam dana od dana kada je obaviješten o zahtjevu nadležnog organa za pokretanje krivičnog postupka.	b) <i>Postupak u vezi s imunitetom drugih nosilaca javnih funkcija</i> Član 211. Odredbe ovog Poslovníka o postupku vezanom za imunitet poslanika primjenjuju se za postupak vezan za imunitet sudija Ustavnog suda.

Imunitet sudija

Sudije sudova u Republici Sloveniji imaju imunitet na osnovu odredbi Ustava Republike i Zakona o sudovima.³⁶ O imunitetu sudija odluku donosi Državni zbor po istoj proceduri kao i u slučaju poslanika u Državnom zboru, ukoliko od nadležnog tijela dobije zahtjev za pritvaranje sudije ili zahtjev za pokretanje krivičnog postupka protiv njega, a navedena procedura propisana je Poslovníkom Državnog zbora.

³⁵ Zakon o Ustavnom sudu (Zakon o Ustavnom sodišču), Uradni list Republike Slovenije, br. 64/2007 (službeni prečišćeni tekst 109/2012). Izvor. Internetska stranica Ustavnog suda <http://www.us-rs.si/o-sodiscu/pravna-podlaga/zakoni/zakon-o-ustavnem-sodiscu/> (datum pristupa 4. septembar 2014.)

³⁶ Zakon o sudovima (Zakon o sodiščih), službeni prečišćeni tekst (ZS-UPB4), Uradni list Republike Slovenije, br. 94/2007, 101/2007, 45/2008, 45/2009, 33/2010, 47/2010, 33/2011, 43/2012 i 63/2013. Izvor. Internetska stranica Uradnog lista <http://www.uradni-list.si/1/search?smode=ul&cmd=search&mode=&q=zakon+o+sodi%C5%A1%C4%8Dih&search=I%C5%A1%C4%8Di§m=&rubm=&part=u&t=&df=4&mf=8&yf=2014&dt=4&mt=9&yt=2014> (datum pristupa 4. septembar 2014.)

Ustav Republike Slovenije

Član 134.

(Imunitet sudije)

Nikoga ko sudjeluje u suđenju nije moguće pozvati na odgovornost za izraženo mišljenje koje je dao prilikom odlučivanja u sudu.

Sudija ne smije biti pritvoren niti se bez dozvole Državnog zbora protiv njega smije pokrenuti krivični postupak ako je osumnjičen da je počinio krivično djelo u obavljanju sudijske funkcije.

Zakon o sudovima	Poslovnik Državnog zbora
<p>Član 2. st. 3. Imunitet u sudskoj oblasti određuju Ustav i pravila međunarodnog prava.</p>	<p>b) <i>Postupak u vezi s imunitetom drugih nosilaca javnih funkcija</i></p> <p>Član 212. Državni zbor donosi odluku o tome da li da dozvoli da se sudija koji je osumnjičen da je počinio krivično djelo u obavljanju sudijske funkcije pritvori ili da se protiv njega pokrene krivični postupak na zahtjev nadležnog organa. O davanju dozvole da se sudija pritvori Državni zbor odlučuje nakon što dobije mišljenje Sudskog vijeća.</p> <p>Član 214. U slučajevima iz prethodna dva člana³⁷ primjenjuju se <i>mutatis mutandis</i> odredbe ovog Poslovnika o postupku vezanom za imunitet poslanika.</p>

Imunitet ombudsmana za ljudska prava

Ombudsman za ljudska prava Republike Slovenije uživa imunitet na osnovu Zakona o ombudsmanu za ljudska prava³⁸ i Poslovnika Državnog zbora. O imunitetu ombudsmana odnosno njegovog zamjenika, ako je osumnjičen da je počinio krivično djelo u obavljanju funkcije, odluku donosi Državni zbor, ukoliko od nadležnog organa dobije zahtjev za njegovo pritvaranje.

Zakon o ombudsmanu za ljudska prava	Poslovnik Državnog zbora
<p>Član 20. Ombudsman ne može biti pozvan na odgovornost za izraženo mišljenje ili prijedlog koje je dao u okviru obavljanja svoje funkcije.</p>	<p>b) <i>Postupak u vezi s imunitetom drugih nosilaca javnih funkcija</i></p> <p>Član 213. Na zahtjev nadležnog organa Državni zbor</p>

³⁷ Napomena: pod "prethodna dva člana" Poslovnik podrazumijeva navedeni član 212. Poslovnika te član 213., koji se odnosi na imunitet ombudsmana za ljudska prava.

³⁸ Zakon o ombudsmanu za ljudska prava (Zakon o varuhu človekovih pravic – ZvarCP), Uradni list Republike Slovenije, br. 71/2093, 1520/94, 56/2002, 109/2012. – nezvanični prečišćeni tekst koji je izradila Zakonodavna služba Državnog zbora. Izvor: internetska stranica ombudsmana za ljudska prava Republike Slovenije <http://www.varuh-rs.si/pravni-okvir-in-pristojnosti/ustava-zakoni/neuradno-precisceno-besedilo-zakona-o-varuhu-clovekovih-pravic/> (datum pristupa 4. septembar 2014.)

<p>Ombudsman ne može biti pritvoren u krivičnom postupku koji je pokrenut protiv njega u vezi s obavljanjem njegove funkcije bez dozvole Državnog zbora.</p>	<p>odlučuje o tome da li da dozvoli da se pritvori ombudsman za ljudska prava ili njegov zamjenik koji je osumnjičen da je počinio krivično djelo u obavljanju finkcije.</p> <p>Član 214. U slučajevima iz prethodna dva člana³⁹ primjenjuju se <i>mutatis mutandis</i> odredbe ovog Poslovnika o postupku vezanom za imunitet poslanika.</p>
--	--

Imunitet poslanika Evropskog palamenta iz Republike Slovenije

Kada je u pitanju poslanički imunitet, na slovenske poslanike u Evropskom parlamentu primjenjuju se *mutatis mutandis* odredbe Zakona o poslanicima i odredbe drugih važećih zakona koji se odnose na poslanike Državnog zbora, a na osnovu Zakona o izborima poslanika iz Republike Slovenije u Evropski parlament.⁴⁰

Zakon o izborima poslanika iz Republike Slovenije u Evropski parlament

Član 9.

U vezi s položajem poslanika, u vezi s dobivanjem i prestankom mandata poslanika, u vezi s nespojivošću funkcije poslanika s drugim funkcijama, u vezi s poslaničkim imunitetom, u vezi s materijalnim i drugim uvjetima za rad poslanika, u vezi s pravima poslanika nakon prestanka mandata te u vezi s ograničenjima i obavezama vezanim za funkciju poslanika primjenjuju se odredbe propisa Evropske unije; za pitanja koja nisu uređena propisima Evropske unije primjenjuju se *mutatis mutandis* odredbe Zakona o poslanicima i odredbe drugih zakona koji se odnose na poslanike Državnog zbora.

Predsjednik Republike Slovenije

U Ustavu Republike Slovenije nije predviđen imunitet za predsjednika Republike i zbog toga se uređenje ovog pitanja u Sloveniji razlikuje od ostalih uređenja. Međutim, Ustav propisuje proceduru u slučaju da predsjednik Republike krši Ustav ili teže krši zakon.

Ustav Republike Slovenije

(Odgovornost predsjednika Republike)

Član 109.

Ako predsjednik Republike u obavljanju svoje funkcije krši Ustav ili teže krši zakon, Državni zbor ga može optužiti pred Ustavnim sudom. Ustavni sud utvrđuje utemeljenost optužbe ili optuženog oslobađa optužbe; dvotrećinskom većinom glasova svih sudija može donijeti i odluku o oduzimanju funkcije predsjedniku Republike. Odmah nakon što dobije odluku Državnog zbora o optužbi, Ustavni sud može donijeti odluku da predsjednik Republike, do donošenja odluke o optužbi, privremeno ne može obavljati svoje funkcije.

³⁹ Napomena: pod "prethodna dva člana" Poslovnik podrazumijeva navedeni član 213. te član 212., koji se odnosi na imunitet sudije.

⁴⁰ Zakon o izborima poslanika iz Republike Slovenije u Evropski parlament (Zakon o volitvah poslancev iz Republike Slovenije v Evropski parlament, ZVPEP-UPB1)- zvanični prečišćeni tekst, Uradni list Republike Slovenij, br. 40/2004. Izvor: internetska stranica Uradnog lista <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200440&stevilka=1660> (datum pristupa 4. septembar 2014.)

Članovi Vlade

Članovi Vlade nemaju imunitet u Republici Sloveniji.

III. ANALIZA IMUNITETA U ITALIJI, NIZOZEMSKOJ, AUSTRIJI I POLJSKOJ

III.a Italija

Ustav Republike Italije garantuje imunitet za predsjednika Republike, članove Parlamenta, predsjednika i ministre Vijeća ministara, dok Ustavni zakoni iz 1948. i 1953. godine garantuju imunitet sudijama Ustavnog suda.

Imunitet predsjednika Republike

Predsjednik Republike Italije uživa imunitet u obavljanju predsjedničkih dužnosti, osim u slučajevima veleizdaje i kršenja Ustava.⁴¹

Ustav Republike Italije

Član 90.

Predsjednik Republike nije odgovoran za djelovanje izvršeno u obavljanju predsjedničke dužnosti, osim u slučaju počinjenja veleizdaje ili kršenja Ustava. U tom slučaju Parlament ga javno optužuje apsolutnom većinom na zasjedanju zajedničke sjednice.

Član 134.

Ustavni sud odlučuje o optužbama protiv predsjednika Republike Italije, po ustavnim odredbama.

Član 135.

U presudama u vezi sa optužbama protiv predsjednika Republike učestvuje, osim redovnih sudija Ustavnog suda, i šesnaest nasumice odabranih članova sa liste građana koji ispunjavaju sve potrebne uslove da budu izabrani kao senatori, a koju Parlament sačinjava svakih devet godina putem izbora koji se provode u skladu sa propisima za imenovanje redovnih sudija.

Imunitet članova Parlamenta

Ustav Republike Italije članom 68. propisuje da bez odobrenja Parlamenta ne može biti izvršen lični pretres ili pretres stana člana Parlamenta, niti član Parlamenta može biti uhapšen ili na drugi način lišen slobode, držan u pritvoru, osim kada je donesena konačna sudska presuda, ili kada je član Parlamenta zatečen u aktu počinjenja krivičnog djela za koje je hapšenje prema načelu *flagrante delicto* obavezno. Zakon broj 140/2003 uređuje pravila za regulisanje proceduralnih i praktičnih aspekata vezanih za sprovođenje principa utvrđenih članom 68. Ustava Republike Italije.

U slučaju pokretanja postupka za ukidanje parlamentarnog imuniteta, javni tužilac podnosi zahtjev za ukidanje imuniteta predsjedniku doma Parlamenta u kojem član Parlamenta ima mandat. Predsjednik ovaj zahtjev upućuje nadležnom odboru, koji ima 30 dana da razmotri zahtjev i donese preporuku o tome da li treba ukinuti imunitet. Ukoliko nadležni odbor ne

⁴¹ Ustav Republike Italije. Izvor: internetska stranica Predstavničkog doma – Donjeg doma Parlamenta Republike Italije http://en.camera.it/application/xmanager/projects/camera_eng/file/costituzione-aggiornata_EN_10_10_12.pdf (datum pristupa 08.09.2014.)

usprije da donese preporuku u vezi sa ukidanjem imuniteta u ovom roku, ima pravo da traži produženje predviđenog roka. Odbor preporuku upućuje plenumu, koji se o njoj izjašnjava tajnim glasanjem.

Ustav Republike Italije

Član 68.

Članovi parlamenta nisu pozvani da obrazlažu mišljenja niti glasove koje su dali prilikom vršenja svoje dužnosti.

Bez odobrenja Doma kojem pripada, nijedan član Parlamenta ne može biti pretresen, kao što ne može biti pretresen ni njegov dom, niti može biti uhapšen ili na bilo koji drugi način lišen slobode, niti se može držati u pritvoru, osim ako je neopozivo osuđen, odnosno ako je zatečen u aktu počinjenja krivičnog djela za koje je po zakonu obavezno hapšenje.

Odobrenje Doma je potrebno i za bilo koji oblik prisluškivanja razgovora ili komunikacija člana Parlamenta, kao i njegove pošte.

Poslovnik Senata⁴²

Član 19. stavovi 1), 2) i 5)

Komisija za izbore i parlamentarni imunitet se sastoji od dvadeset i tri senatora, a predsjedava senator izabran od strane Komisije iz reda njenih članova.

Senator imenovan od strane predsjednika Senata za članstvo u Komisiji za izbore i parlamentarni imunitet ne može odbiti članstvo u Komisiji niti podnijeti ostavku. Predsjednik Senata može da zamijeni bilo kojeg člana Komisije, koji iz ozbiljnih razloga nije u mogućnosti da prisustvuje sjednicama Komisije na duži vremenski period.

Komisija za izbore i parlamentarni imunitet je odgovorna da ispita zahtjev bilo kojeg suda za gonjenje senatora u skladu sa članom 68. Ustava i da prijavi Senatu bilo koji dokument uručen od strane pravosudnih organa kojim se traži dozvola za krivično gonjenje senatora za krivična djela na osnovu člana 96. Ustava, i bilo koji zahtjev za krivično gonjenje senatora na osnovu člana 10. stava 1) Ustavnog zakona od 16. januara 1989.

Poslovnik Predstavničkog doma⁴³

Članovi 18. – 18.c Poslovnika⁴⁴ odnose se na imunitet članova Predstavničkog doma.

Član 18.

1. Komisija za imunitet, propisana članom 68. Ustava, sastoji se od dvadeset i jednog poslanika, koje imenuje predsjednik Predstavničkog doma odmah nakon formiranja klubova poslanika. Komisija

⁴² Poslovnik Senata – Gornjeg doma Parlamenta Republike Italije. Izvor: internetska stranica Senata <http://www.senato.it/documenti/repository/istituzione/reg.%20ing.pdf> (datum pristupa 08.09.2014.)

⁴³ Poslovnik Predstavničkog doma Parlamenta Italije, Predstavnički dom Parlamenta Italije, internet stranica http://en.camera.it/application/xmanager/projects/camera_eng/file/RULES_OF_PROCEDURE_CHAMBRE_OF_DEPUTIES.pdf (datum pristupa 08.09.2014.). Izmjene i dopune Poslovnika Predstavničkog doma usvojene na plenarnoj sjednici 07. jula 2009. internet stranica http://en.camera.it/application/xmanager/projects/camera_eng/file/Modifiche_regolamento_EN.pdf i Izmjene i dopune Poslovnika Predstavničkog doma usvojene na plenarnoj sjednici 25. septembra 2012. internet stranica http://en.camera.it/application/xmanager/projects/camera_eng/file/Modifiche_regolamento_EN02.pdf (datum pristupa 08.09.2014.)

⁴⁴ Izvor: ECPRD 1796 – *Rules of parliamentary immunity in the EU Member States*, od 25.8.2011.

izvještava Dom u roku od trideset dana od prijema informacije od predsjednika Doma o zahtjevima za ukidanje imuniteta i o mjerama ograničenja lične slobode i slobode prebivališta poslanika. Za svaki pojedinačni slučaj Komisija podnosi svoj prijedlog, sa izvještajem, da se odobri ili odbije ukidanje imuniteta. Prije donošenja odluka Komisija poziva dotičnog poslanika da da pojašnjenja koja smatra odgovarajućim.

2. Kad je rok iz stava 1. istekao, a nije podnesen izvještaj i Komisija nije zatražila produženje roka, predsjednik Doma imenuje izvjestioca/teljicu između članova Komisije, ovlašćujući ga/je da podnese usmeni izvještaj, i uvrštava zahtjev kao prvu tačku na dnevni red druge sjednice nakon sjednice na kojoj je rok istekao.

2.a Do završetka rasprave u Domu dvadeset poslanika može sastaviti obrazložene prijedloge koji se razlikuju od zaključaka Komisije. Ako Komisija predloži da se odobri ukidanje imuniteta, a nisu izneseni suprotni prijedlozi, Dom ne glasa i prihvata zaključke Komisije kao usvojene. Dom uvijek odlučuje o zahtjevima za ukidanje imuniteta koji se odnose na mjere ograničenja lične slobode ili slobode prebivališta.

3. Isti postupak iz prethodnih stavova primjenjuje se kada se zahtjev za ukidanje imuniteta odnosi na slučajeve nepoštovanja zakonodavnog tijela. U takvim slučajevima Komisija može zadužiti jednog ili više svojih članova da obave preliminarno razmatranje, zajedno s imenovanim članovima odgovarajuće komisije Senata.

4. Na svojoj prvoj sjednici Komisija bira predsjedavajućeg, dva zamjenika predsjedavajućeg i tri sekretara. Komisija vrši svoje dužnosti na osnovu internog pravilnika koji, nakon što ga razmotri Komisija za Poslovnik, mora potvrditi Dom, u skladu s odredbama stava 4. člana 16.

Član 18.a

1. Predsjednik Doma odmah prosljeđuje Komisiji iz člana 18. dokumente koje su dostavili pravosudni organi u svrhu razmatranja zahtjeva za ukidanje imuniteta, u skladu sa Ustavnim zakonom br. 1 od 16. januara 1989.

Član 18.b

Komisija iz člana 18. podnosi Domu izvještaj o zahtjevima za pokretanje krivičnog gonjenja zbog krivičnih djela iz člana 96. Ustava u utvrđenom i neizmjenjivom roku od trideset dana od dana kada je predsjednik Doma dostavio Komisiji relevantne dokumente. Prije odlučivanja Komisija poziva dotičnu osobu da da pojašnjenja koja smatra odgovarajućim ili koja sama Komisija smatra korisnim, i dozvoljava toj osobi, ako osoba zahtijeva, uvid u dokumente koji se odnose na taj slučaj.

Ako Komisija smatra da nije nadležnost Doma da razmatra zahtjev za ukidanje imuniteta u skladu sa članom 5. Ustavnog zakona br. 1 od 16. januara 1989., ona predlaže da se dokumentacija vrati pravosudnim organima.

Za slučajeve drugačije od onih koji su predviđeni u stavu 2. Komisija predlaže, imenujući svaku osobu koja je pod istragom, da se odobri ili odbije ukidanje imuniteta.

Zahtjev za ukidanje imuniteta uvrštava se, po pravilu, kao prva tačka na dnevni red druge sjednice nakon datuma kada je predstavljen izvještaj Komisije, ne dovodeći u pitanje odredbe iz stava 5. niže. Ako je istekao rok propisan u stavu 1., a nije podnesen izvještaj, predsjednik Doma imenuje izvjestioca/teljicu između članova Komisije, ovlašćujući ga/nju da podnese usmeni izvještaj Domu, i po pravilu uvrštava taj zahtjev za ukidanje imuniteta kao prvu tačku na dnevni red druge sjednice nakon roka iz stava 1., ne dovodeći u pitanje odredbe iz stava 5. niže.

Kada nije moguće, shodno odredbama stava 4., ispoštovati rok iz stava 3. člana 9. Ustavnog zakona br. 1 od 16. januara 1989., Dom se posebno saziva u prethodno navedenom roku kako bi razmotrio zahtjev za ukidanje imuniteta.

Do završetka rasprave u Domu dvadeset poslanika ili jedan ili više predsjedavajućih grupa, koje, odvojeno ili zajedno, čine najmanje isti broj, mogu podnijeti prijedloge koji se razlikuju od zaključaka Komisije, u obliku obrazloženih zahtjeva.

Dom prvo glasa o prijedlozima iz stava 2. Ako ti prijedlozi budu odbijeni, a nisu podneseni alternativni prijedlozi, sjednica se prekida kako bi se Komisiji omogućilo da predloži nove zaključke. Zatim se na glasanje stavljaju prijedlozi da se odbije ukidanje imuniteta; ovi prijedlozi se smatraju odbijenim ako ne dobiju apsolutnu većinu glasova članova Doma. Odbijanje ovih prijedloga smatra se odlukom da se odobri ukidanje imuniteta.

Ako Komisija predloži da se odobri ukidanje imuniteta, a nisu podneseni suprotni prijedlozi, Dom ne glasa i zaključci Komisije se smatraju prihvaćenim.

Ako je zahtjev za ukidanje imuniteta podnesen protiv više od jedne osobe uključene u isto krivično djelo, Dom odlučuje o svakoj osobi odvojeno.

Član 18.c

Komisija iz člana 18. podnosi izvještaj Domu o zahtjevima za ukidanje imuniteta koji su podneseni u skladu sa članom 10. stav 1. Ustavnog zakona br. 1 od 16. januara 1989., u utvrđenom i neizmjenjivom roku od pet dana od dana kada je predsjednik Doma dostavio dokumentaciju Komisiji. Prije odlučivanja Komisija poziva dotičnu osobu da da pojašnjenja koja smatra odgovarajućim ili koja sama Komisija smatra korisnim.

Ako Komisija smatra da nije nadležnost Doma da odlučuje o zahtjevu za ukidanje imuniteta u skladu sa članovima 5. i 10. stav 1. Ustavnog zakona br. 1 od 16. januara 1989., ona predlaže da se dokumentacija vrati pravosudnim organima. U svim ostalim slučajevima Komisija podnosi izvještaj, predlažući da se odobri ili odbije ukidanje imuniteta.

U svrhu uvrštavanja zahtjeva za ukidanje imuniteta na dnevni red Doma primjenjuju se odredbe stava 4. člana 18.b. Ako to znači da se ne može garantirati da će biti ispoštovan rok iz člana 10. stav 3. Ustavnog zakona br. 1 od 16. januara 1989., Dom se posebno saziva u prethodno navedenom roku kako bi razmotrio zahtjev za ukidanje imuniteta.

Dom glasa o zaključcima Komisije. Ako se odbije prijedlog da se dokumentacija vrati pravosudnim organima, kako je propisano u stavu 2., sjednica se prekida kako bi se Komisiji omogućilo da predloži nove zaključke.

Komisija nadležna za imunitetska pitanja Predstavničkog doma (*Giunta per le autorizzazioni*) se sastoji od 21 poslanika, dok se Komisija za izbore i parlamentarni imunitet (*Giunta per le elezioni e le immunità*) Senata, nadležna za mandatno-imunitetska pitanja, sastoji od 23 člana.

Imunitet članova Vlade Republike Italije

Ustav

Član 96.

Predsjednik Vjeća ministara i ministri, čak i nakon prestanka dužnosti, podložni su, za krivična djela počinjena u obavljanju svojih dužnosti, redovnom pravosuđu, s prethodnim odobrenjem Senata Republike i Predstavničkog doma, u skladu s normama propisanim Ustavnim zakonom.

Imunitet sudija Ustavnog suda

U Republici Italiji samo sudije Ustavnog suda uživaju imunitet, ali ne i sudije redovnih sudova.

Ustavni zakon broj 1. od 9. februara 1948. godine	Ustavni zakon od 11. marta 1953. godine
Član 3. Sudije Ustavnog suda se mogu udaljiti ili suspendovati sa dužnosti odlukom Ustavnog suda, na osnovu fizičke ili građanske nesposobnosti ili neprofesionalnog ponašanja u vršenju sudijske funkcije. Dok su na funkciji, sudije Ustavnog suda uživaju isti imunitet kao i članovi oba doma Parlamenta, kao što je predviđeno članom 68. stav 2) Ustava Republike Italije. ⁴⁵	Član 5. Sudije Ustavnog suda ne podliježu cenzuri i ne mogu biti odgovorne za izražavanje mišljenja ili za glasanje prilikom vršenja svoje funkcije. ⁴⁶

Sudije redovnih sudova

U Republici Italiji sudije redovnih sudova nemaju imunitet.

III.b Nizozemska

Poslanici u Parlamentu Nizozemske, ministri i državni sekretari, prema odredbama nizozemskog Ustava⁴⁷, imaju samo imunitet za izraženo mišljenje na sjednici Parlamenta ili njegovih komisija, odnosno oni imaju striktno ograničen imunitet *neodgovornosti*, koji uživaju kako bi neometano obnašali dužnost. Ovu vrstu imuniteta imaju i nizozemski poslanici u Evropskom parlamentu.

Međutim, poslanici u Parlamentu, kao ni ostali nizozemski dužnosnici, nisu zaštićeni od hapšenja, pritvora i krivičnog gonjenja, odnosno nemaju imunitet *nepovredivosti*. Ukratko, Nizozemska ne poznaje princip *poslaničke nepovredivosti*. U izvještaju GRECO (Grupa država protiv korupcije Vijeća Evrope) navodi se da je „opće pravilo nizozemskog pravnog sistema da poslanici u Parlamentu, ministri i drugi politički funkcioneri koji su osumnjičeni da su počinili krivično djelo nemaju imunitet i da mogu biti krivično gonjeni, uhapšeni ili pritvoreni kao bilo koji drugi građanin.“⁴⁸

⁴⁵ Ustavni zakon br 1. od 9. februara 1948. godine (Službeni glasnik, br. 43, 20. februar 1948.) Internet stranica <http://www.codices.coe.int/NXT/gateway.dll/CODICES/laws/eng/eur/ita?fn=> (datum pristupa 08.09.2014.)

⁴⁶ Ustavni zakon od 11. marta 1953. godine (Službeni glasnik br. 62, 14. mart 1953.) Internet stranica <http://www.codices.coe.int/NXT/gateway.dll/CODICES/laws/eng/eur/ita?fn=> (datum pristupa 08.09.2014.)

⁴⁷ *The Constitution of the Kingdom of the Netherlands 2008*, Ministry of the Interior and Kingdom Relations, Constitutional Affairs and Legislation Division. Izvor: internetska stranica Vlade Kraljevine Nizozemske <http://www.government.nl/documents-and-publications/regulations/2012/10/18/the-constitution-of-the-kingdom-of-the-netherlands-2008.html> (datum pristupa 9. septembar 2014.)

⁴⁸ *Evaluation Report on the Netherlands*, GRECO, 2003., str. 28. Izvor: internetska stranica Group of States against corruption <http://www.integriteitoverheid.nl/international/research-and-publications/greco.html> (datum pristupa 9. septembar 2014.)

Osim toga, Ustav propisuje da se poslanicima nizozemskog Parlamenta, ministrima i državnim sekretarima sudi pred Vrhovnim sudom za „teška krivična djela koja uključuju zloupotrebu položaja“.

Ustav Kraljevine Nizozemske

Član 71.

Članovi Parlamenta, ministri, državni sekretari i druge osobe koje učestvuju u raspravama ne mogu biti krivično gonjeni ili na drugi način odgovorni za mišljenje izraženo na sjednicama Parlamenta ili njegovih komisija ili za bilo šta što dostave u pismenoj formi.

Član 119.

Sadašnjim i bivšim članovima Parlamenta, ministrima i državnim sekretarima sudit će Vrhovni sud za krivična djela počinjena u vrijeme njihovog mandata. Krivični postupci se pokreću Kraljevskom uredbom ili odlukom Donjeg doma.

III.c Austrija

Kao i u većini država, u zakonima Republike Austrije postoje dvije vrste imuniteta:

- imunitet od odgovornosti za glasanje i mišljenje izraženo tokom obavljanja dužnosti (sloboda izražavanja) i
- imunitet nepovredivosti (poseban imunitet od hapšenja).⁴⁹

U Republici Austriji oba ova imuniteta uživaju:

- predsjednik Republike Austrije;
- članovi Nacionalnog vijeća Parlamenta Republike Austrije;
- članovi Saveznog vijeća Parlamenta Republike Austrije;
- članovi pokrajinskih parlamenata u Republici Austriji i
- članovi Evropskog parlamenta iz Republike Austrije.

Imunitet ne uživaju članovi Vlade Republike Austrije.⁵⁰

Pitanje imuniteta je uređeno:

- Ustavom Republike Austrije;
- ustavima pokrajina Republike Austrije;
- Saveznim zakonom o Poslovníku Nacionalnog vijeća i
- Poslovníkom o radu Saveznog vijeća Republike Austrije.

Savezni ustav Republike Austrije uređuje pitanje imuniteta predsjednika države i članova Nacionalnog vijeća (Donji dom) i Saveznog vijeća (Gornji dom) Parlamenta Austrije, kao i članova pokrajinskih parlamenata.

⁴⁹ Isto, str. 19.

⁵⁰ Prvi i drugi izvještaj Grupe zemalja za borbu protiv korupcije (GRECO) Vijeća Evrope, Evaluacijski izvještaj za Austriju, internetska stranica Vijeća Evrope:

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoEval1-2\(2007\)2_Austria_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoEval1-2(2007)2_Austria_EN.pdf)
(datum pristupa: 08.09.2014.), str. 20.

Imunitet predsjednika Austrije

U skladu sa članom 63. (Imunitet) Ustava, sudski proces protiv predsjednika države je dopušten ako se Savezna skupština⁵¹ složi s tim. Zahtjev za pokretanje sudskog procesa protiv predsjednika države se dostavlja nadležnom tijelu u Nacionalnom vijeću, koje glasa o tome da li će se Savezna skupština baviti ovim pitanjem. Ako Nacionalno vijeće izglasa pozitivnu odluku, premijer države mora odmah sazvati Saveznu skupštinu.⁵²

Imunitet članova Nacionalnog vijeća (Donji dom) Parlamenta Austrije

Imunitet za članove Donjeg doma je propisan Ustavom Republike i Saveznim zakonom o Poslovniku Nacionalnog vijeća. U sljedećoj tabeli se nalaze odredbe relevantnih propisa koje se odnose na imunitet članova Nacionalnog vijeća, odnosno Donjeg doma Parlamenta Republike Austrije.

Ustav Republike Austrije	Savezni zakon o Poslovniku Nacionalnog vijeća
<p>Član 57.</p> <p>1. Članovi Nacionalnog vijeća ne mogu nikada biti odgovorni za glas koji su dali tokom glasanja, kao i na osnovu usmenih ili pismenih iskaza tokom obavljanja svoje funkcije.</p> <p>2. Članovi Nacionalnog vijeća mogu biti uhapšeni, na osnovu krivičnog prekršaja (osim u slučaju hapšenja na djelu), samo uz saglasnost Nacionalnog vijeća. Pretraživanje domova članova Nacionalnog vijeća, takođe, zahtijeva saglasnost Nacionalnog vijeća.</p> <p>3. Protiv člana Nacionalnog vijeća mogu se poduzeti i drugi sudski postupci na osnovu krivičnog prekršaja bez saglasnosti Nacionalnog vijeća, samo ako to očigledno nije povezano sa političkom aktivnošću tog člana Nacionalnog vijeća. Ako član Nacionalnog vijeća o kojem je riječ ili trećina članova stalne komisije parlamenta koja se bavi ovim pitanjima zahtijeva, nadležno tijelo mora zatražiti odluku Nacionalnog vijeća. U slučaju takvog zahtjeva, svaka radnja sudskog postupka protiv tog člana se odmah obustavlja ili prekida.</p>	<p>Član 10.</p> <p>1. Članovi Nacionalnog vijeća nisu ni pod kakvim okolnostima odgovorni za glasove koje daju tokom glasanja prilikom obavljanje svoje funkcije; oni su odgovorni samo Nacionalnom vijeću za sve izjave, bilo usmene ili pismene, koje su dali prilikom obavljanja svoje funkcije.</p> <p>2. Ukoliko nisu uhvaćeni na djelu počinjenja krivičnog djela, članovi se mogu uhapsiti samo sa odobrenjem Nacionalnog vijeća. Također, oni su izuzeti od pretraživanja, osim ukoliko je to odobrilo Nacionalno vijeće.</p> <p>3. Inače, članovi se mogu krivično goniti, bez odobrenja Nacionalnog vijeća, samo za krivične prekršaje koji očigledno nisu ni u kakvoj vezi sa njihovim političkim aktivnostima. Međutim, tužilačko tijelo, na zahtjev člana Vijeća na kojeg se postupak odnosi ili jedne trećine članova stalne komisije Parlamenta koja ima nadležnost nad ovim stvarima, traži odluku Nacionalnog vijeća o tome da li postoji ili ne postoji takva veza. Jednom kada se dostavi takav zahtjev, tužilačko tijelo odmah prekida poduzimanje daljih aktivnosti ili zaustavlja sve aktivnosti koje je do tada poduzelo. Ako Nacionalno vijeće utvrdi da postoji veza između počinjenog djela i političke aktivnosti člana Vijeća, ono će istovremeno odlučiti da li odobrava ili ne odobrava krivični postupak protiv tog člana Nacionalnog vijeća.</p>

⁵¹ Saveznu skupštinu Republike Austrije čine Nacionalno vijeće i Savezno vijeće.

⁵² Član 63. Saveznog ustava Republike Austrije, internetska stranica parlamenta Austrije:

https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/ErV/ERV_1930_1/ERV_1930_1.pdf (datum pristupa: 15.08.2014.)

<p>4. Ako u roku od osam sedmica nije donesena odluka o zahtjevu koji je uputilo tijelo nadležno za sudski postupak, smatraće se da je, u svim ovim slučajevima, Nacionalno vijeće dalo saglasnost; predsjednik, vodeći računa o donošenju odluke Nacionalnog vijeća na vrijeme, stavlja taj zahtjev na glasanje najkasnije dan prije isteka roka. Rok ne uključuje period kada Nacionalno vijeće ne zasjeda.</p> <p>5. U slučaju hapšenja člana Nacionalnog vijeća koji je uhvaćen tokom činjenja krivičnog djela, nadležno tijelo mora odmah obavijestiti predsjednika Nacionalnog vijeća o hapšenju. Ako Nacionalno vijeće ili stalna komisija zadužena za ova pitanja (u slučaju kada Vijeće ne zasjeda) tako zahtijeva, hapšenje se mora zaustaviti ili se sudski proces u cjelosti odbaciti.</p> <p>6. Imunitet članova Vijeća prestaje sa danom prve sjednice novoizabranih članova Nacionalnog vijeća, a za članove tijela Nacionalnog vijeća, čije funkcije se nastavljaju nakon ovog datuma, sa završetkom ovih funkcija.</p> <p>7. Detaljne odredbe su propisane Saveznim zakonom o Poslovniku Nacionalnog vijeća.⁵³</p>	<p>4. Ukoliko Nacionalno vijeće, na zahtjev za donošenje odluke koji je podnijelo tužilačko tijelo, ne donese odluku u roku od osam sedmica, smatra se da je saglasnost data.</p> <p>5. Ako je član Nacionalnog vijeća uhvaćen na djelu (<i>flagrante delicto</i>), nadležno tijelo će bez odgađanja obavijestiti predsjednika Nacionalnog vijeća o uhićenju tog člana. Na zahtjev Nacionalnog vijeća, ili stalne komisije koja je nadležna za ova pitanja u periodu kada Vijeće ne zasjeda, nadležno tijelo će osloboditi uhapšenog člana Vijeća ili će se u potpunosti suzdržati od tužbe protiv njega/nje.</p> <p>6. Imunitet člana Nacionalnog vijeća prestaje na dan prvog zasjedanja novoizabranog Nacionalnog vijeća ili, u slučaju člana tijela Nacionalnog vijeća čija funkcija traje i nakon tog dana, na dan kada ta funkcija prestane.⁵⁴</p> <p>Član 80.</p> <p>1. Predsjednik će zahtjev za odobrenje krivičnog gonjenja protiv člana Nacionalnog vijeća iz člana 10. (stav 2. i 3. prva rečenica), zahtjev za odluku o mogućoj vezi sa političkim aktivnostima člana kao što je navedeno u članu 10., stav 3. i obavijest nadležnog tijela iz člana 10., stav 5, zahtjev nadležnog tijela iz člana 63. stav 2. Ustava Republike Austrije i zahtjeve nadležnima da podignu tužbu protiv osoba za vrijeđanje Nacionalnog vijeća, kada stignu, uputiti stalnoj komisiji parlamenta nadležnoj za ova pitanja (Komisija za imunitet). O zahtjevu za odobrenje krivičnog gonjenja iz člana 10. (stav 3. prva rečenica) i zahtjevima za odluku o mogućoj vezi sa političkim aktivnostima člana kao što je navedeno u članu 10. stav 3. biće upoznat član Nacionalnog vijeća na kojeg se ovaj zahtjev odnosi.</p> <p>2. Nakon preliminarnih konsultacija u Komisiji, slijedi rasprava i glasanje na sjednici Nacionalnog vijeća u skladu sa opštim odredbama. Tokom pauze u zasjedanju parlamenta, o obavijesti nadležnog tijela iz člana 10. stav 5. odlučuje Komisija za imunitet u ime Nacionalnog vijeća.</p> <p>3. Komisija će na vrijeme izvijestiti Nacionalno vijeće o zahtjevima za ekstradiciju člana Nacionalnog vijeća</p>
--	---

⁵³ Član 57. Saveznog ustava Republike Austrije

⁵⁴ Član 10. Saveznog zakona o Poslovniku Nacionalnog vijeća 1975, Službeni list br. 410/1975, izmjene i dopune: 302/1979, 353/1986, 720/1988, 569/1993, 438/1996 and BGBl. I Nos 131/1997, 163/1998, 29/2005, 31/2009, 11/2010, 12/2010, 114/2011, 66/2012, 31/2013, 131/2013, 132/2013 i 6/2014, internetska stranica Parlamenta Austrije: http://www.parlament.gv.at/ENGL/PERK/RGES/GOGNR/gog02_P9-12.shtml#P10 (datum pristupa: 05.09.2014.)

	<p>kako bi Vijeće imalo dovoljno vremena da glasa o datom zahtjevu, najkasnije predzadnji dan osmosedmičnog perioda propisanog u članu 10. stav 4.</p> <p>4. Ukoliko Komisija propusti da izvjesti na vrijeme, predsjednik parlamenta dostavlja zahtjev za ekstradiciju na glasanje najkasnije predzadnji dan osmosedmičnog perioda.⁵⁵</p>
--	---

Imunitet članova Saveznog vijeća (Gornji dom-Senat) Parlamenta Austrije

Članovi Saveznog vijeća odnosno Gornjeg doma Parlamenta Austrije imaju imunitet u skladu sa Ustavom Republike, Poslovníkom o radu Saveznog vijeća i ustavom pokrajine koja ih je delegirala u Savezno vijeće.

Ustav Republike Austrije	Poslovník o radu Saveznog vijeća Republike Austrije
<p>Član 58.</p> <p>Članovi Saveznog vijeća – Senata uživaju imunitet članova pokrajinskog parlamenta koji ih je delegirao u Savezno vijeće tokom cijelog trajanja svog mandata.⁵⁶</p> <p>Član 96. stav 1.</p> <p>Članovi pokrajinskog parlamenta uživaju isti imunitet kao i članovi Nacionalnog vijeća (Donjeg doma Parlamenta Austrije). Odredbe člana 57. Ustava Republike Austrije se analogno primjenjuju.⁵⁷</p>	<p>Član 5.</p> <p>Tokom trajanja svog mandata, članovi Saveznog vijeća uživaju imunitet članova pokrajinskog parlamenta koji ih je delegirao (član 58. Ustava Republike Austrije).⁵⁸</p>

Imunitet članova pokrajinskih parlamenata u Austriji

Članovi pokrajinskih parlamenata uživaju isti imunitet kao i članovi Donjeg doma i na njih se analogno primjenjuju ustavne odredbe koje se odnose na imunitet članova Donjeg doma, što je propisano Ustavom Republike. Također, ustavne odredbe pokrajina se odnose na imunitet članova pokrajinskih parlamenata.

⁵⁵ Član 80. Saveznog zakona o Poslovníku Nacionalnog vijeća 1975, internetska stranica Parlamenta Austrije: http://www.parlament.gv.at/ENGL/PERK/RGES/GOGNR/gog11_P75-81.shtml#P80 (datum pristupa: 05.09.2014.)

⁵⁶ Član 58. Saveznog ustava Republike Austrije

⁵⁷ Član 96. stav 1. Saveznog ustava Republike Austrije

⁵⁸ Član 5. Poslovníka o radu Saveznog vijeća Austrije, Službeni list br. 361/1988, izmjene i dopune br. 191/1989, 837/1993, 50/1996, 65/1997, 84/1999, 192/1999, 154/2009, 27/2010 i 41/2010, internetska stranica Parlamenta Austrije: http://www.parlament.gv.at/ENGL/PERK/RGES/GOBR/gog01_P1-5.shtml#P5 (datum pristupa: 05.09.2014.)

Ustav Republike Austrije	<i>Ustavi pokrajina Austrije</i> <i>Primjer Ustava pokrajine Burgenland</i> ⁵⁹
<p>Član 96. stav 1.</p> <p>Članovi pokrajinskog parlamenta uživaju isti imunitet kao i članovi Nacionalnog vijeća (Donjeg doma Parlamenta Austrije).</p> <p>Odredbe člana 57. Ustava Republike Austrije se analogno primjenjuju.⁶⁰</p>	<p>Član 24.</p> <p><i>Lični imunitet članova parlamenta pokrajine Burgenland</i></p> <p>1. Članovi parlamenta nikada ne mogu biti odgovorni za glasanje, kao i pismene i usmene izjave date tokom obavljanja svoje funkcije, osim pred pokrajinskim parlamentom.</p> <p>2. Članovi parlamenta smiju biti uhapšeni zbog počinjenog kažnjivog djela samo uz pristanak pokrajinskog parlamenta. Na isti način, pretraga domova članova parlamenta je moguća samo uz pristanak pokrajinskog parlamenta.</p> <p>3. Inače, članovi parlamenta se mogu krivično goniti zbog počinjenja krivičnog djela bez saglasnosti parlamenta, samo ako ta aktivnost očigledno nije u vezi sa političkom aktivnošću datog poslanika. Međutim, ako ta veza postoji, nadležno tijelo mora zatražiti odluku pokrajinskog parlamenta, ako to zahtijeva poslanik o kome je riječ ili jedna trećina članova komisije koja je nadležna za ova pitanja. U slučaju takvog zahtjeva, svaka radnja sudskog postupka protiv tog člana se odmah obustavlja ili prekida.</p> <p>4. Ako pokrajinski parlament nije odlučio o zahtjevu, koji je dostavilo nadležno tijelo, u roku od osam sedmica, smatra se da je saglasnost parlamenta data. U cilju pravovremenog donošenja odluke parlamenta o zahtjevu, predsjednik parlamenta dostavlja na glasanje zahtjev nadležnog tijela najkasnije predzadnji dan datog perioda. U ovaj rok ne ulazi period kada parlament ne zasjeda.</p> <p>5. U slučaju da je poslanik uhvaćen na djelu, nadležno tijelo mora odmah obavijestiti predsjednika parlamenta o hapšenju. Ako to zahtijeva parlament ili nadležna komisija koja se bavi ovim pitanjima u periodu kada nema zasjedanja, hapšenje se mora obustaviti ili cijeli process u potpunosti odbaciti.</p> <p>6. Imunitet članova parlamenta prestaje sa danom prve sjednice novoizabranih članova parlamenta, a za članove tijela parlamenta čije funkcije se nastavljaju nakon ovog datuma, sa završetkom ovih funkcija.⁶¹</p>

Imunitet poslanika Evropskog palamenta iz Republike Austrije

Ne postoje usvojeni propisi koji se odnose na zahtjev za oduzimanje imuniteta članovima Evropskog parlamenta iz Austrije. Može se pretpostaviti da se odredbe koje se odnose na oduzimanje imuniteta članovima Parlamenta Austrije primjenjuju *mutatis mutandis* (uz potrebne izmjene).⁶²

⁵⁹ Pokrajina Burgenland je jedna od devet pokrajina Republike Austrije i njen Ustav uređuje imunitet članova pokrajinskog parlamenta.

⁶⁰ Član 96. stav 1. Saveznog ustava Republike Austrije

⁶¹ Član 24. Ustava pokrajine Burgenland, Austrija, internetska stranica: <http://www.verfassungen.de/at/burgenland/verf81-i.htm> (datum pristupa: 09.09.2014.)

⁶² Priručnik o nespojivosti i imunitetu članova Evropskog parlamenta (*Study Handbook on the incompatibilities and immunity of the Members of the European Parliament*), European Parliament, Directorate General for Internal Policies, Policy Department C: Citizens' Rights and Constitutional Affairs, Brussels, 2014., str. 116

Izveštaj Grupe zemalja za borbu protiv korupcije (GRECO) Vijeća Evrope

U svom Zajedničkom prvom i drugom izvještaju Grupa zemalja za borbu protiv korupcije (GRECO) Vijeća Evrope sačinila je 2008. Evaluacijski izvještaj za Austriju⁶³ u kojem je, između ostalog, ocijenila opseg i područje primjene imuniteta u Austriji.

U vezi s imunitetom, u Izvještaju se u dijelu Analiza, između ostalog navodi:

“Broj osoba koje uživaju imunitet je relativno nizak i ograničen na članove saveznog parlamenta i pokrajinskih parlamenta i na saveznog predsjednika. Pravni okvir i opseg imuniteta u Austriji ne predstavlja problem za uspješne istrage i tužbe u slučaju korupcije. Rok od osam sedmica za donošenje odluke Skupštine se smatra odgovarajućim, imajući u vidu da se u hitnim situacijama odluka može donijeti i brže, a u slučaju *flagrante delicto*, osoba može biti uhapšena bez prethodne saglasnosti Skupštine.

Praksa Saveznog parlamenta se izmijenila tokom godina, jer je u prošlosti bilo teško podići tužbu protiv člana parlamenta, čak i za saobraćajni prekršaj.

Nadležnom tijelu koje inicira krivični postupak može biti teško odlučiti da li je počinjeni prekršaj vezan za službene dužnosti člana parlamenta koji je počinio prekršaj. U nekim slučajevima bila je potrebna i godina dana da se donose takva odluka. S obzirom da opšte smjernice za donošenje takve odluke nisu dostupne, odluke o pitanju imuniteta se uvijek zasnivaju na razmatranju članova parlamenta svakog slučaja ponaosob. Zato bi bilo korisno da se donesu jasne smjernice kako bi se izbjegla zloupotreba imuniteta. To bi također doprinijelo očuvanju povjerenja građana u njihove političke institucije.”

Zato GRECO, u ovom Izvještaju⁶⁴, preporučuje sljedeće:

- “- Usvajanje smjernica kojima bi se utvrdili određeni i objektivni kriteriji koji bi se primjenjivali u slučaju odlučivanja da li je aktivnost vezana za službenu funkciju parlamentarca i da li se njegov imunitet primjenjuje ili se može ukinuti.
- Obezbijediti da ove smjernice odražavaju potrebe borbe protiv korupcije.
- Potrebno je da nadležna parlamentarna komisija na saveznom nivou i nivou pokrajina da osnovu za svoje odluke da ukine ili ne ukine imunitet u datom slučaju.”

III.d Poljska

U Poljskoj imunitet parlamentarnih zastupnika, senatora, predsjednika Republike, sudija općenito, sudija Ustavnog suda, članova Državnog suda, predsjednika Vrhovnog ureda za reviziju i zaštitnika prava građana propisan je Ustavom.⁶⁵ Uz to, imunitet zastupnika, senatora, sudija i predsjednika Vrhovnog ureda za reviziju, osim Ustavom, uređen je i zakonom (Zakon o vršenju mandata zastupnika i senatora, Zakon o sistemu općih sudova i Zakon o Vrhovnom uredu za reviziju).

⁶³ Zajednički prvi i drugi izvještaj Grupe zemalja za borbu protiv korupcije (GRECO) Vijeća Evrope, Evaluacijski izvještaj za Austriju, 13.6.2008. str. 20. i 21., internetska stranica Vijeća Evrope: [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoEval1-2\(2007\)2_Austria_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoEval1-2(2007)2_Austria_EN.pdf) (datum pristupa: 08.09.2014.),

⁶⁴ Isto, str. 21,

⁶⁵ Ustav Poljske, članovi 105., 107., 108., 145., 181., 196., 198., 199., 200., 206., 211., internetska stranica Sejma <http://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/angielski/kon1.htm> (datum pristupa 14.08.2014.)

Imunitet za nekoliko drugih funkcija propisan je zakonom, i to:

- Zakonom o tužilaštvu propisane su odredbe o imunitetu tužilaca,
- Zakonom o zaštiti ličnih podataka uređen je imunitet generalnog inspektora zaštite ličnih podataka,
- Zakonom o Institutu nacionalnog sjećanja uređen je imunitet predsjednika Instituta nacionalnog sjećanja,
- Zakonom o zaštitniku prava djeteta uređen je imunitet zaštitnika prava djeteta.

Prema Ustavu, imunitet neodgovornosti, koji je trajan, imaju samo članovi Sejma⁶⁶ i Senata (poslanici i senatori), dok imunitet nepovredivosti imaju poslanici, senatori, predsjednik Republike, sudije općenito, sudije Ustavnog suda, članovi Državnog suda, predsjednik Vrhovnog ureda za reviziju i zaštitnik prava građana. Imunitet nepovredivosti imaju i dužnosnici čiji je imunitet uređen zakonom (tužioc, generalni inspektor zaštite ličnih podataka, predsjednik Instituta nacionalnog sjećanja i zaštitnik prava djeteta).

Imunitet zastupnika i senatora

Ustav Republike Poljske	Zakon o vršenju mandata zastupnika i senatora
<p>Član 105. i član 108. Ustava propisuje da zastupnik i senator nije odgovoran, tokom mandata i nakon završetka mandata, za svoje aktivnosti koje obavlja u okviru zastupničkog i senatorskog mandata. U vezi sa navedenim aktivnostima zastupnik i senator može biti odgovoran samo pred Sejmom, odnosno Senatom, a u slučaju kad je povrijedio prava trećih osoba (<i>kleveta</i>), protiv njega se može voditi postupak pred sudom samo uz saglasnost Sejma, odnosno Senata.</p> <p>Od dana proglašenja izbornih rezultata do dana isteka mandata zastupnik i senator ne može biti predmet krivične odgovornosti bez saglasnosti Sejma, odnosno Senata.</p> <p>Krivični postupak koji je pokrenut protiv neke osobe prije dana njenog izbora za zastupnika, odnosno senatora, suspendira se na zahtjev Sejma, odnosno Senata, do isteka mandata te osobe. U tom slučaju za isti period produžava se period zastarijevanja u krivičnom postupku.</p> <p>Zastupnik i senator može pristati na krivičnu odgovornost. U tom slučaju prethodno navedene odredbe se ne primjenjuju.</p>	<p>Članovi 6. – 12.</p> <p>Kako je propisano članom 6. stav (2) Zakona o vršenju funkcije poslanika i senatora, aktivnosti u okviru mandata za koje vrijedi imunitet neodgovornosti su podnošenje prijedloga, govori i glasanja tokom sjednica Sejma, Senata i drugih parlamentarnih sjednica, kao i druge aktivnosti koje su neodvojivo povezane sa vršenjem dužnosti poslanika i senatora. Neodvojivo povezane aktivnosti su samo one aktivnosti koje može vršiti isključivo poslanik i senator, kao što je, na primjer, predstavljanje Sejma tokom postupka pred Ustavnim sudom.⁶⁷</p>

⁶⁶ Sejm je predstavnički dom parlamenta.

⁶⁷ Izvor: Priručnik o nespojivosti i imunitetu članova Evropskog parlamenta (*Study Handbook on the incompatibilities and immunity of the Members of the European Parliament*), European Parliament, Directorate General for Internal Policies, Policy Department C: Citizens' Rights and Constitutional Affairs, Brussels, 2014., str. 121

<p>Zastupnik i senator neće biti pritvoren niti uhapšen bez saglasnosti Sejma, odnosno Senata, osim u slučajevima kada je zatečen u činjenju krivičnog djela i kada je njegovo pritvaranje potrebno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka. O svakom takvom pritvaranju odmah se informira predsjednika Sejma, odnosno Senata, koji može narediti da se zastupnik, odnosno senator, odmah pusti.</p> <p>Detaljni principi i postupci za krivičnu odgovornost zastupnika i senatora propisuju se zakonom.</p> <p>Prema članu 107. Ustava, zastupnicima i senatorima nije dozvoljeno, u mjeri u kojoj je to propisano zakonom, da obavljaju bilo kakve poslovne aktivnosti koje podrazumijevaju korist od imovine Državnog trezora ili lokalne vlade ili da stiču takvu imovinu.</p> <p>U svakom slučaju kršenja navedene zabrane zastupnik, odnosno senator, odlukom Sejma usvojenom na prijedlog predsjednika Sejma, odnosno odlukom Senata na prijedlog predsjednika Senata, odgovara pred Državnim sudom, koji presuđuje o prestanku mandata.</p>	
---	--

Imunitet predsjednika Republike

Ustav Republike Poljske	Zakon o Državnom sudu⁶⁸
<p>Član 145.</p> <p>Predsjednik Republike može odgovarati pred Državnim sudom zbog povrede Ustava ili zakona ili zbog počinjenja krivičnog djela.</p> <p>Optužba protiv predsjednika Republike podnosi se odlukom Nacionalne skupštine,⁶⁹ koju usvaja većina od najmanje dvije trećine zakonskog broja članova Nacionalne skupštine, na prijedlog najmanje 140 članova Skupštine.</p> <p>Na dan podnošenja optužbe protiv predsjednika Republike Državnom sudu, predsjednik se suspendira od obavljanja svih funkcija. Na odgovarajući način se primjenjuju odredbe čl. 131.</p>	<p>Detaljnije uređeno Zakonom o Državnom sudu.</p>

⁶⁸ Izvor: Internetski sistem pravnih akata, Sejm Poljske
<http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20021010925>;
<http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20031751692>;
<http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20100750472> (datum pristupa 12.11.2014.)

⁶⁹ Prema Ustavu, Nacionalnu skupštinu čine Sejm i Senat na zajedničkoj sjednici. Nacionalna skupština ima svoj Poslovník.

Imunitet sudija

Ustav Republike Poljske	Zakon od 27.7.2001. – Pravo o sistemu općih sudova
Član 181. Sudija ne može krivično odgovarati niti biti lišen slobode bez prethodne saglasnosti suda koji je određen zakonom. Sudija ne može biti pritvoren niti uhapšen, osim u slučajevima kada je zatečen u činjenju krivičnog djela i kada je njegovo pritvaranje potrebno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka. O svakom takvom pritvaranju bez odlaganja se informira predsjednika nadležnog lokalnog suda. Predsjednik nadležnog lokalnog suda može narediti da se pritvorena osoba odmah pusti.	Detaljnije uređeno članom 80. i članom 81. Zakona od 27.7.2001. – Pravo o sistemu općih sudova. ⁷⁰ (Prema članu 81., za prekršaje sudija odgovara samo disciplinski.)

Imunitet sudija Ustavnog suda

Ustav Republike Poljske
Član 196. Sudija Ustavnog suda ne može krivično odgovarati ili biti lišen slobode bez prethodne saglasnosti Ustavnog suda. Sudija Ustavnog suda ne može biti pritvoren niti uhapšen, osim u slučajevima kada je zatečen u činjenju krivičnog djela i kada je njegovo pritvaranje potrebno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka. O svakom takvom pritvaranju bez odlaganja se informira predsjednika Ustavnog suda. Predsjednik Ustavnog suda može narediti da se pritvorena osoba odmah pusti.

Imunitet članova Državnog suda

Ustav Republike Poljske
Član 200. Član Državnog suda ne može krivično odgovarati ili biti lišen slobode bez prethodne saglasnosti Državnog suda. Član Državnog suda ne može biti pritvoren niti uhapšen, osim u slučajevima kada je zatečen u činjenju krivičnog djela i kada je njegovo pritvaranje potrebno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka. O svakom takvom pritvaranju bez odlaganja se informira predsjedavajućeg Državnog suda. Predsjedavajući Državnog suda može narediti da se pritvorena osoba odmah pusti.

⁷⁰ Izvor: Internetski sistem pravnih akata, Sejm Poljske
<http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130000427>, prečišćeni tekst zakona objavljen 5.4.2013.
(datum pristupa 12.11.2014.)

Imunitet predsjednika Vrhovnog ureda za reviziju

Ustav Republike Poljske	Zakon od 23.12.1994. o Vrhovnom uredu za reviziju⁷¹
Član 206. Predsjednik Vrhovnog ureda za reviziju ne može krivično odgovarati ili biti lišen slobode bez prethodne saglasnosti Sejma. Predsjednik Vrhovnog ureda za reviziju ne može biti pritvoren niti uhapšen, osim u slučajevima kada je zatečen u činjenju krivičnog djela i kada je njegovo pritvaranje potrebno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka. O svakom takvom pritvaranju bez odlaganja se informira predsjednika Sejma. Predsjednik Sejma može narediti da se pritvorena osoba odmah pusti.	Član 18. Predsjednik Vrhovnog ureda za reviziju može bez prethodne saglasnosti Sejma krivično odgovarati niti biti lišen slobode. Predsjednik Vrhovnog ureda za reviziju ne može biti pritvoren ili uhapšen, osim ako je zatečen u činjenju krivičnog djela i ako je njegovo pritvaranje neophodno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka. O pritvaranju se bez odlaganja informira predsjednika Sejma, koji može narediti da se pritvoreni odmah pusti.

Imunitet zaštitnika prava građana

Ustav Republike Poljske
Član 211. Zaštitnik prava građana ne može krivično odgovarati ili biti lišen slobode bez prethodne saglasnosti Sejma. Zaštitnik prava građana ne može biti pritvoren niti uhapšen, osim u slučajevima kada je zatečen u činjenju krivičnog djela i kada je njegovo pritvaranje potrebno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka. O svakom takvom pritvaranju bez odlaganja se informira predsjednika Sejma. Predsjednik Sejma može narediti da se pritvorena osoba odmah pusti.

Odredbe Ustava o odgovornosti zbog povrede Ustava ili zakona u vezi sa funkcijom ili u okviru funkcije

Odredbe Ustava o odgovornosti zbog povrede Ustava ili zakona u vezi sa funkcijom ili u okviru funkcije
Član 198. Sljedeće osobe su ustavno odgovorne Državnom sudu zbog povrede Ustava ili zakona koju počine u vezi sa svojom funkcijom ili u okviru svoje funkcije: predsjednik Republike, premijer i članovi Vijeća ministara, predsjednik Nacionalne banke Poljske, predsjednik Vrhovnog ureda za reviziju, članovi Nacionalnog vijeća za radio-emitiranje i televiziju, osobe kojima je premijer dodijelio ovlasti upravljanja ministarstvom i komandant Oružanih snaga. Parlamentarni zastupnici i senatori su također ustavno odgovorni Državnom sudu u mjeri utvrđenoj u članu 107. (Prema članu 107., zastupnicima i senatorima nije dozvoljeno, u mjeri u kojoj je to propisano zakonom, da obavljaju bilo kakve poslovne aktivnosti koje podrazumijevaju korist od imovine Državnog trezora ili lokalne vlade ili da stiču takvu imovinu. U svakom slučaju kršenja navedene zabrane zastupnik, odnosno senator, odlukom Sejma usvojenom na prijedlog predsjednika Sejma, odnosno odlukom Senata na prijedlog predsjednika Senata, odgovara pred Državnim sudom, koji presuđuje o prestanku mandata.)

⁷¹ Izvor: internetska stranica Vrhovnog ureda za reviziju <http://www.nik.gov.pl/podstawy-prawne-dzialania-nik/akty-prawne/ustawa-o-najwyzszej-izbie-kontroli.html>, prečišćeni tekst zakona (datum pristupa 12.11.2014.)

Vrste kazni koje Državni sud može odrediti propisuju se zakonom.

Član 199.

Državni sud čine predsjedavajući, dva zamjenika predsjedavajućeg i 16 članova koje bira Sejm za mandat Sejma koji je u toku, između osoba koje nisu zastupnici ili senatori. Zamjenici predsjedavajućeg Državnog suda i najmanje jedna polovina njegovih članova imaju kvalifikacije potrebne za obavljanje dužnosti sudije.

Prvi predsjednik Vrhovnog suda je predsjedavajući Državnog suda.

Članovi Državnog suda, u obavljanju svoje funkcije sudija Državnog suda, su nezavisni i podložni su samo Ustavu i zakonima.

Imunitet članova Evropskog parlamenta iz Republike Poljske

Odredbе koje uređuju zahtjeve za oduzimanje imuniteta članovima Sejma i Senata primjenjuju se *mutatis mutandis* i na zahtjeve za oduzimanje imuniteta članovima Evropskog parlamenta iz Poljske, u slučaju pokretanja postupka na teritoriji Poljske. Za podnošenje zahtjeva za oduzimanje imuniteta poljskom članu Evropskog parlamenta nadležan je poljski generalni tužilac.

Imunitet tužilaca

Zakon od 20.6.1985. o tužilaštvu

Prema članu 54. stav 1. Zakona o tužilaštvu,⁷² tužilac ne može krivično odgovarati ili biti privremeno uhapšen bez dozvole disciplinskog suda i ne može biti pritvoren bez saglasnosti disciplinski nadređenog. To se ne odnosi na pritvaranje kad je zatečen u činjenju krivičnog djela. Do izdavanja dozvole za pozivanje tužioca na krivičnu odgovornost mogu se poduzimati samo radnje koje ne trpe odlaganje, o kojima se odmah informira njemu nadređenog tužioca. Prema članu 54a. ovog zakona, za prekršaj tužilac odgovara samo disciplinski.

Imunitet generalnog inspektora zaštite ličnih podataka

Zakon od 29.8.1997. o zaštiti ličnih podataka⁷³

Član 11.

Generalni inspektor ne može bez prethodne saglasnosti Sejma krivično odgovarati niti biti lišen slobode. Generalni inspektor ne može biti pritvoren ili uhapšen, osim ako je zatečen u činjenju krivičnog djela i ako je njegovo pritvaranje neophodno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka. O pritvaranju se bez odlaganja informira predsjednika Sejma, koji može narediti da se pritvoreni odmah pusti.

⁷² Izvor: Internetski sistem pravnih akata, Sejm Poljske
<http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19850310138>, prečišćeni tekst zakona objavljen 16.12.2011.
(datum pristupa 12.11.2014.)

⁷³ Izvor: Internetski sistem pravnih akata, Sejm Poljske
<http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140001182>, prečišćeni tekst zakona objavljen 3.9.2014.
(datum pristupa 12.11.2014.)

Imunitet predsjednika Instituta nacionalnog sjećanja

Zakon od 18.12.1998. o Institutu nacionalnog sjećanja – Komisiji za gonjenje zločina protiv poljskog naroda⁷⁴

Član 14.

Predsjednik Instituta nacionalnog sjećanja ne može, bez prethodne saglasnosti Sejma, krivično odgovarati niti biti lišen slobode. Predsjednik Instituta nacionalnog sjećanja ne može biti pritvoren ili uhapšen, osim ako je zatečen u činjenju krivičnog djela i ako je njegovo pritvaranje neophodno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka. O pritvaranju se bez odlaganja informira predsjednika Sejma, koji može narediti da se pritvoreni odmah pusti.

Imunitet zaštitnika prava djeteta

Zakon od 6.1.2000. o zaštitniku prava djeteta⁷⁵

Član 7. stav 2.

Zaštitnik ne može bez prethodne saglasnosti Sejma krivično odgovarati niti biti lišen slobode. Zaštitnik ne može biti pritvoren ili uhapšen, osim ako je zatečen u činjenju krivičnog djela i ako je njegovo pritvaranje neophodno u svrhu osiguravanja ispravnog toka postupka. O pritvaranju se bez odlaganja informira predsjednika Sejma, koji može narediti da se pritvoreni odmah pusti.

⁷⁴ Izvor: Internetski sistem pravnih akata, Sejm Poljske
<http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140001075>, prečišćeni tekst zakona objavljen 12.8.2014.
(datum pristupa 12.11.2014.)

⁷⁵ Izvor: internetska stranica Zaštitnika prava djeteta <http://brpd.gov.pl/materialy-do-pobrania/ustawa>
(datum pristupa 12.11.2014.)

IV. LITERATURA I IZVORI

Priručnik o nespojivosti i imunitetu članova Evropskog parlamenta (*Study Handbook on the incompatibilities and immunity of the Members of the European Parliament*), European Parliament, Directorate General for Internal Policies, Policy Department C: Citizens' Rights and Constitutional Affairs, Brussels, 2014.

Ograničavanje krivičnog imuniteta zvaničnicima u zakonodavnom, izvršnom i pravosudnom sektoru u Evropi, Tilman Hoppe, april 2011., Bečki časopis za međunarodno ustavno pravo (*Vienna Journal on International Constitutional Law*)

Parlamentarni imunitet – teorija, pravna regulativa i praksa u suvremenim demokratskim državama, prof.dr.sc. Saša Šegvić, izvanredni profesor Pravnog fakulteta u Splitu i drugi, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 49, 3/12, str. 481-509

ECPRD upit br. 1796 – *Rules of parliamentary immunity in the EU Member States* od 25.8.2011.

Evaluation Report on the Netherlands, Grupa zemalja za borbu protiv korupcije Vijeća Evrope (GRECO), 2003.

Prvi i drugi izvještaj Grupe zemalja za borbu protiv korupcije (GRECO) Vijeća Evrope

Internetska stranica Svjetske banke: <https://www.agidata.org/>;

Internetska stranica Narodne skupštine Republike Srbije <http://www.parlament.gov.rs/>

Internetska stranica zaštitnika građana Republike Srbije <http://www.ombudsman.rs/>

Internetska stranica Visokog savjeta sudstva Republike Srbije <http://www.vss.sud.rs/>

Internetska stranica Državnog vijeća tužilaca Republike Srbije <http://www.dvt.jt.rs/>

Internetska stranica Ustavnog suda Republike Srbije <http://www.ustavni.sud.rs/>

Internetska stranica Narodnih novina–službenog lista Republike Hrvatske <http://narodne-novine.nn.hr/>

Internetska stranica Hrvatskog sabora <http://www.sabor.hr/>

Internetska stranica Ustavnog suda Republike Hrvatske <http://www.usud.hr/>

Internetska stranica Državnog zbora Republike Slovenije <http://www.dz-rs.si/>

Internetska stranica Službenog lista Republike Slovenije <http://www.uradni-list.si/>

Internetska stranica Ustavnog suda Republike Slovenije <http://www.us-rs.si/>

Internetska stranica ombudsmana za ljudska prava Republike Slovenije <http://www.varuh-rs.si/>

Internetska stranica Predstavničkog dom Parlamenta Republike Italije <http://en.camera.it/>

Internetska stranica Senata Parlamenta Republike Italije <http://www.senato.it/>

Internetska stranica Vlade Kraljevine Nizozemske <http://www.government.nl/>

Internetska stranica Grupe zemalja za borbu protiv korupcije Vijeća Evrope (GRECO)
<http://www.integriteitoverheid.nl/>

Internetska stranica Vijeća Evrope: <http://www.coe.int/>

Internetska stranica parlamenta Republike Austrije: <https://www.ris.bka.gv.at/>

Internetska stranica pokrajine Burgenland u Republici Austriji: <http://www.verfassungen.de/>

Internetska stranica Sejma - Donjeg doma Parlamenta Republike Poljske
<http://www.sejm.gov.pl/>

Internetska stranica Internetski sistem pravnih akata, Sejm Republike Poljske
<http://isap.sejm.gov.pl/>

Internetska stranica Vrhovnog ureda za reviziju Poljske <http://www.nik.gov.pl>

Internetska stranica Zaštitnik prava djeteta, Poljska <http://brpd.gov.pl>